86/1
XLI. ÉVF. • 1986. JANUÁR 9. • ÁRA : 4,50 Ft

PAJTÁS

A vidám kép mögött szomorú sejtelem lappang. A városligeti műjégpálya panasza ...

(KÉPRIPORTUNK A 14–15. OLDALON)

FOTÓ: POTZMANN JÁNOS

ELMONDTA VARGA LÁSZLÓ, AZ ÚTTÖRŐSZÖVETSÉG FŐTITKÁRA

HÉTKÖZNAP IS LEHET

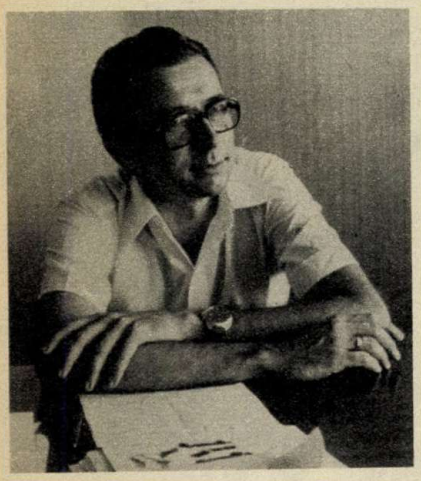

— Kérdezték a Pajtás szerkesztői, hogy mondanék-e valami újévi köszöntőt. A gyerekekre, a közös születésnapunkra, 86-ra meg úgy általában... Hát persze, hogy mondok, hisz szívem szerint minden egyes kisdobost és úttörőt külön is megköszöntenék!

Aztán azt is megkérdezték: szeretnék-e manapság gyerek lenni? Szeretnék! Nemcsak azért, mert minden felnőttben él valami sóvárgó nosztalgia a saját hajdan volt gyereksége után, akár tagadja, akár bevallja. Szerintem gyereknek lenni mindig jó, de ezt legkevésbé maguk a gyerekek tudják. Amikor éppen benne vannak, akkor minden igyekezetükkel ki akarnak lábalni belőle, hogy mások, többek, felnőttebbek legyenek, s csak később döbbennek rá: kár volt az időt sürgetni... És nem azért szeretnék most, 1986-ban gyerek lenni, mert soha ilyen felhőtlen nem volt a gyerekkor. Bizonyos értelemben — és itt sok mindent felsorolhatnék — a mai gyereknek mindenből több „kiszolgálás" jut. Ruhából, ennivalóból, szórakozásból, lehetőségekből — egészen az elektronikus játékokig és az űrhajós hivatásig. Másfelől azonban akadozik a „szolgáltatás": a családok meghitt együttlétéből, az egymás iránti mindennapos figyelemből...

Minden év elején eszembe jut egy képtelen ötlet: össze kellene számolni egyszer, hogy hány meg hány drága pénzért, boltban vásárolt karácsonyi ajándék jut januárra a megunt és félredobott játékok sorsára, s hány gyerek egyik legszebb ünnepi emléke maradt az anyuval együtt sütött kalács illata, vagy az apuval közösen épített hóember, „akinek" sárgarépa orrát is együtt faragták. Pedig a kalácsnak már a morzsáit is eltakarították, s a hóemberből is talán már csak egy tócsa maradt...

Manapság nemcsak a világpolitikában, hanem a gyerekek életében is egyre nagyobb szerepet kell játszania a „diplomáciának". Az egymás mellett élő családtagok és az egymást szinte alig ismerő, szomszéd családok között megpróbálhatnák az összekötő kapocs szerepét játszani. Az úttörőmozgalom negyvenedik születésnapjára készülődés — túl a sok-sok eltervezett programon, túl az ünneplésen, a visszaemlékezésen — akkor volna igazán tartalmas és értékes, ha mind több család is részt tudna, szeretne, akarna vállalni belőle. S ez a gyerekek született „diplomáciája" nélkül nehezen megy!

Ha a szülő folyvást csak azt hallja, hogy a többieknek milyen jó cuccaik vannak, meg a diszkóba is elengedik őket — csak legyint, mérgelődik, s előbb-utóbb oda se figyel. De ha azt hallja, hogy X. apukája milyen jól focizik és hány remekbe sikerült gólt lőtt az őrsi kiránduláson — „mert az az apuka ott volt, eljött velünk!" —, akkor erre felkapja a fejét, s legközelebb talán már ő lesz a csodacsatár... Vagy egy másik példa: ha a szülők otthon megtudják, hogy az osztály másik őrsének tagjait a kocsival rendelkező papák-mamák hétvégén kivitték egyikük telkére, s ott aztán olyan nagyszerű őrsi buli volt, hogy a híre héthatárra elhallatszott, legközelebb — talán... — maguk javasolják: „hívd meg hozzánk a srácokat, csak csináljatok rendet a tatárjárás után!"

Meggyőződésem, hogy manapság maguk a gyerekek tudják legjobban kimozdítani elefántcsonttornyukból a családokat. Ez pedig mindenkinek csak hasznára válik!

Sok gyerek talán legyint most, és azt morogja: „Nekem az ilyesmire nincs időm! A felnőtt hivatalosan nyolc órát dolgozik, nekem legalább tizet kell tanulnom, s akkor még nem is számítottam az összes különórát, ahová elzavarnak, pedig egyetlen porcikám se kívánja..."

A gyerekek agyonterhelése szerintem elsősorban nem iskolai és nem is mozgalmi gond. Inkább az, hogy a botfülű gyereknek zongoraórára kell járnia, pedig nagyszerű számítástechnikai programokat tudna készíteni, a titokban verset írót pedig karate-tanfolyamra iratják be, ahelyett, hogy esténként hagynák egy kicsit tovább olvasni. A legtöbb gyerekvágy, gyerekigény jóformán el sem jut a szülőkig, megmarad az „ugyanhagyjálmárbékénédesfiam!", vagy a gyerekduzzogás szintjén. S ha a gyerek nem azt a lehetőséget kapja meg, amiben a legtöbbet tud produkálni, ha nem a tehetségének és adottságának megfelelően töltheti amúgyis szűkre szabott szabad idejét — akkor már nem is szeret olyan nagyon gyerek lenni!

Ráadásul itt van ez a mi eléggé agyonszervezett életünk, amelyben jóformán minden percet mások osztanak be helyettünk. Ebben a világban óriási szerepe van — vagy inkább lenne! — a barátoknak, de a gyerekek legtöbbször nem maguk választják meg társaikat. Az úttörőmozgalom egész jelenének és jövőjének egyik kulcsa, hogy az őrs valóban a barátok társasága legyen. Akikkel jó együtt lenni, akikkel öröm már találkozni is, s akikkel — ha magunk mellett tudjuk őket — könnyebb elviselni a csalódásokat is.

Újévi köszöntőnek talán szokatlan mindez, de úgy éreztem, hogy évkezdő útravalóként erre is szükség van...

1986-ban bizonyára nagyon sok érdekes eseményről, hasznos cselekedetről, ünnepi programról

ÜNNEP

szóló bejegyzés kerül az őrsi naplók szépen díszített oldalaira. Minden gyerekben van azonban egy „belső napló", aminek tételeit, feljegyzéseit és őszinteségét soha nem kéri számon senki, ki sem pipálható, el sem könyvelhető. Mégis vezetjük, örökre úgy véső dik belénk, mint gyerekkorunk emléke. Kívánom, hogy ezekbe a láthatatlan „naplókba" is úgy kerüljön bele az 1986-os esztendő, mint a sok közül az egyik legszebb év... S lehessen majd december végén kinél-kinél a summázata csupán csak ennyi: 1986-ban olyan gyerek, olyan úttörő, olyan magyar állampolgár voltam, aki mindig megmaradt önmagának, de mindig egy kicsivel több és jobb akart lenni, mint önmaga.

Feljegyezte: **Somos Ágnes**

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

PÁZMÁN LOVAG NYA

Ha azt mondom szakraj, ugye, tudjátok miről van szó? Az úttörőcsapatban nincsenek őrsök, csak érdeklődési körök szerinti rajok. A III. kerületi, Zápor utcai iskola 440 felsőse második éve szakrajokban dolgozik. Kivétel a 8/a, ahol olyan erős a közösség, hogy megmaradt a hagyományos őrs. De hát mi a különbség a kétféle szervezeti forma között?

Tizenöt tudós fiú értekezik a történész szakraj összejövetelén. Trencsényi Balázs éppen befejezte előadását a Kisantantról. Ocsúdni sincs időnk, Szigeti Péter máris szólásra emelkedik. Lexikonból idéz. S elhangzik az első kérdés: melyik országnak állt érdekében a Kisantant létrehozása? Balázs és Hegedűs András vitába keveredik. Péter újból kiegészít. Balázs bedobja Chamberlain nevét. Ifj. Lator László történelemtanár, a raj vezetője elérkezettnek véli az időt, hogy tisztázza Chamberlain és Churchill szerepét... Hogy el ne felejtsem: nem

KKENDŐBEN

az ifjú történészek akadémiai székfoglalóján ülünk, hanem a Zápor utcai iskolában.

VÁLASZTANI KELLETT

A hetedikes Gál Pista a padra könyököl, még a kézmozdulata is megfontoltságról árulkodik:

— A szakrajhoz nem osztályon belül alakulnak ki csoportok, hanem érdeklődési kör szerint. Így olyanok is összeismerkedhetnek, barátságot köthetnek, akik nem egy osztályba járnak. Eddig, ha egy őrsben valakit a kémia érdekelt, a másikat a magyar, nem tudtak megegyezni. Többnyire ordítozás lett a vége. A magatartásunk is gyökeresen megváltozott. Az őrsvezető az osztálytársunk volt. Vagy volt tekintélye, vagy nem. Azt csinálhattunk, amit akartunk. Most merje valaki Laci bácsit lehurrogni! A korkülönbség miatt megtanulunk alkalmazkodni egymáshoz. Igaz, ez hátrány is, különösen, ha nyolcadikosok és hatodikosok jönnek össze. Biztos, hogy az idősebbek nem hagyják szóhoz jutni a kisebbeket, s nem fogadják el véleményüket. A focimeccsen még a csapat közelébe se kerülhetnek. Szerencsésebb eset, ha nincs ekkora korkülönbség a tagok között. Mint nálunk a történelem szakrajban, amelyben csak hetedikesek és nyolcadikosok vannak. A hagyományos „felállásban" viszont még osztályon belül is féltékenység volt az őrsök között, és nem került szóba semmi érdekfeszítő téma.

Tétován egy kéz emelkedik a magasba.

— Igaza van Pistinek. A szakrajban a nagyobbak hajlamosak lekezelni minket, kisebbeket. Ők a hangadók. Az is igaz, hogy az őrsben engem állandóan cikiztek, és az őrsvezetőm nem védett meg — mondja az ötödikes Trencsényi Klára. Aztán még hozzáfűzi: — A raj egyáltalán nem erősíti az osztályközösségeket. Azok eddig sem voltak túl egységesek, de így még jobban szétforgácsolódtak. De hát választani kellett.

HÁRMAN KIZÁRVA

Klári sebtében föltűzi a haját, feje búbjára pirinyó koronát biggyeszt. Nagy Fruzsina, a mesemondó, nyugodt. Neki nem kell jelmez. Éppen eléggé izgatott viszont az öreg Pázmán lovag szerepében Horváth Arnold. Arany János vígballadáját, a Pázmán lovagot próbálja az Arany János balladai szakraj, amely két klubból áll. A hetedikesek és nyolcadikosok feldolgozzák, előadják, montázsokat készítenek a balladákból; az ötödikesek és hatodikosok ismerkednek a rímmel, a ritmussal, a mozgással, a színjátszás alapvető fogásaival, s persze ők is feldolgoznak könnyedebb hangvételű balladákat. És természetesen elő is adják a szülőknek, mint most a Pázmán lovagot.

A „Záporban" a kísérleti év után 12 osztályból 11 a szakrajra szavazott, ezért a tanári kar további öt évre emellett döntött. Addig végleg eldől az életképessége, s javítani lehet a hibákat is. Esetleg kiderül, hogy mégsem ez az igazi, s ki lehet találni valami mást. A „bakancsosok" sport szakrajában például vannak rádióamatőrök, túrázók, lovaglók, teniszezők, jógázók... Mert a szakrajnak az a célja, hogy lehetőleg mindenki felfedezhesse, miben tehetséges. Fizikában, színjátszásban, sportban, főzőcskében, francia nyelvben, esetleg riporterkedésben, netán vegyészetben. Lehet választani! Sőt. Ha valaki, mint például Trencsényi Klári, tagja a főzőcske szakrajnak, ugyanakkor még látogathat egy klubot, történetesen Arany János verseinek világát. S ez már az útkeresés újabb állomása. Lehetőség, hogy valaki több területen is kipróbálja önmagát.

Mégsem találja meg mindenki a helyét. A megbízott csapatvezető, Széplaki Katalin mesélte: év végén huszonkét úttörő tagságát fölfüggesztették. Olyanokét, akik nem dolgoztak rendesen. Mert a szakraj óriási előnye, hogy nem lehet meghúzódni, észrevétlennek maradni. Rögtön látni, ki dolgozik, ki nem. Aki novemberig bizonyított, maradt. Hármat azonban kizártak. Mert a Zápor utcai iskolában ezt is komolyan veszik. Persze, ha megemberelik magukat, újból kérhetik fölvételüket.

Kovács Szabolcs a szakrajosok nevében ítélkezik:

— Az őrsben nem csináltunk semmit. Unatkoztunk, verekedtünk. Most kedvünkre választhattunk. Többé nem kötelező, ami nem érdekel. Megtárgyaljuk, mit csináljunk, hová menjünk. Feladatokat kapunk, dolgozunk, s éppen abban bizonyíthatunk, ami amúgy is kedvünkre való.

Tarpai S. Anikó

Fotó: Wagner Margit

KÖNY

Egy bírósági tárgyalás kellős közepébe csöppentünk. Bizonyos Gergő gyerek viselt dolgairól esik szó. Buriusz Bea bírónő sorban szólítja a tanúkat, és azok nem is késlekednek előadni a vád vagy a védelem oldalán, amit az ügyről tudnak. Hosszú a lista. Az irigység tárgyi bizonyítéka egy körtemuzsika, a jószívűségé holmi papsajtszedés, szóba kerül azután egy Bicebóca, akinek a dolgozatába a vádlott belerontott. Viszont később mégis neki akarta adni az égbelátót... Bonyolult ügy! Megszólal Gergő édesanyja is, az ember szíve beléfacsarodik, olyan szépen beszél a fia védelmében. Szerencsére maga a „vádlott" is rokonszenvet ébreszt jóravalóan őszinte szavaival szigorú bíráiban.

Hogy ezt a történetet te is ismered, csak másképpen? Hát persze! A tanúk Móra Ferenc Kincskereső kisködmönét idézik, amit te is olvastál; vagy mintha egyenesen a meséből teremtek volna itt, ebben az osztályteremben, a budapesti Hősök fasorában található általános iskolában. A kulturális szemlére készülnek, ott játsszák majd el ezt a kitalált bírósági tárgyalást a negyedik ások és bések, együtt. Aminthogy együtt elevenítik meg a Három Matyit is, vagy Erich Kästner Két Lottiját.

A fasori negyedikesek mindegyikének van barátja. Amikor erről kérdezem őket, senki nem akad, aki

VEK A CSODAFÁN

magára maradna, párok, csoportok alakulnak a teremben. Némelyek négyen-öten is fogják egymás kezét. És azonnal kiderül, van egy közös barátjuk is: a könyv. Ezt bizonyítják az imént sorolt jelenetek, és ezért vesznek részt mindannyian a „Barátunk, a könyv" közösségi játékban.

— Szeptemberben és októberben Fekete István Tüskevárát és a Két Lottit olvastuk el. Novemberben és decemberben Kästner másik gyerektörténetét, az Emil és a detektíveket és Fekete Istvántól a Bogáncsot. Olvasmányainkról naplót vezetünk, rajzzal illusztráljuk őket. Havonta egyszer a könyvtárban búvárkodunk: más műveket keresünk ugyanezektől az íróktól, megismerkedünk az életrajzukkal. A teljesített feladatokért meseképek darabjait kapják az őrsök, a jobban dolgozóknak hamarabb áll össze a kép.

— A feladatok teljesítése a folyosófalra szegezett „tettek fáján" is nyomon követhető. Mosolygós almák, virágok, de még könyvek is „nőnek" az osztályokat jelképező ágakon. Ez a fa a valódiakkal ellentétben nemhogy kopaszodna, hanem egyre jobban díszbe borul ősz óta, ahogy múlik az idő.

— Most van nálunk a minden évben visszatérő „Kisdobosok irodalmi hete". Elmegyünk együtt a Petőfi Irodalmi Múzeumba, dramatikus játékokat tanulunk meg, és mutatunk be olvasmányaink alapján. Lesz író-olvasó találkozónk is, rajzfilmeket is fogunk nézni, és együtt játszunk Luca-napi játékokat. Kedves regényhőseinkről bábokat készítünk, sokszor játszunk barkochbát, amelyben egy-egy regényfigura a kitalálandó személy. Akik a legtöbbet jeleskednek mindebben, időről-időre színházjegyet is kapnak jutalmul.

Barátságukról faggatom a negyedikeseket, és arról, miért érzik mind úgy, hogy barátjuk a könyv. Buriusz Bea és Lázár Edit nagyon vidám páros, ők mindketten a meséket szeretik a legjobban. Akad olyan is, aki azért olvas, mert az megvigasztalja. Haás Lídia mindig önmagát keresi, képzeli el a kalandos történetekben. Csiszár Edinának, aki az előbb olyan meghatóan védte a „fiát", Gergőt a tárgyaláson, a közelmúlt olvasmányai közül a Két Lotti tetszett legjobban. Ebben a véleményében azonnal rengeteg társa akad. Sokan olvassák egyidőben ugyanazt, cserélgetik egymás között a könyveiket. Azután meg is beszélik, és Lídia szerint nem baj, hogy olykor eltérő a véleményük.

Van, aki azt vette észre, hogy a könyvekből rengeteg új szót tanul meg, van, aki meg úgy véli, a világot ismeri meg jobban. Román Enikő azt mondja:

— Azért szeretem a könyvet, mert általa mindig más tudok lenni...

N. T.

Fotó: Potzmann János

ZSIBONGÓ

JÓ HELYRE KERÜL A PÉNZ!

Úttörők járták a közelmúltban Berhida utcáit, nézték a megroggyant házakat, a peremartoni iskolát, a földrengés pusztítását. Azt a feladatot kapták, hogy hazatérve számoljanak be a látottakról: érzékeltetve azt, hogy hová kerül az általuk gyűjtött pénz. A gyerekek a szolidaritási akcióban részt vevő iskolák, úttörőcsapatok legkiválóbb hulladékgyűjtői voltak, akik ünnepség keretében adták át a földrengéskárosult öregeknek azt a 80 000 Ft-ot, ami az akcióból idáig befolyt. Sok iskola csatlakozott a mozgalomhoz, diákjaik egyénileg, osztályonként, rajonként gyűjtik a hasznosanyagot. Igaz a mondás: a szándék a fontos! Érezzék a berhidaiak, hogy a bajban nincsenek egyedül. Eddig a Pécsi Kőrösi Csoma Sándor Úttörőcsapat, a Bácsalmási Általános Iskola úttörőcsapata, a budapesti Nyár utcai Általános Iskola úttörőcsapata és a Gelléri Andor Endre Úttörőcsapat gyűjtött a legszorgalmasabban. Sok iskola fizetett a központi segélyszámlára, és olyanok is akadtak, akik személyes kapcsolatot kiépítve, közvetlenül a peremartoni úttörőcsapatnak adtak támogatást.

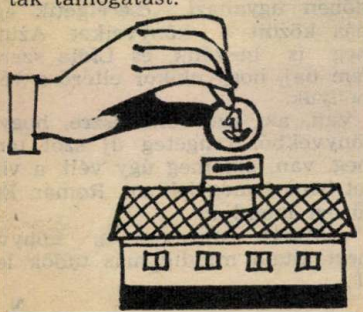

MÉG EGY NAP!

Holnap, január 10-én jár le annak a pályázatnak a beküldési határideje, amelyet a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Háza, a Budapesti Művelődési Központ és a Magyar Úttörők Szövetsége írt ki gyermekszínjátszók részére. Két kategóriában, 4—10 és 10—14 év közötti korosztálynak szóló előadással lehet nevezni a márciusi, áprilisi bemutatókra.

HAL-JAJ

Még a legkeményebb jégpáncél sem képes kifogni a horgászok szenvedélyén. Némi fondorlattal (és különleges eszközzel) léket vágnak a jégben, hogy hozzáférjenek a víz felső, melegebb rétegében meghúzódó halakhoz.

ÖT PERC

Az az öt perc a következőképpen telik el:

A tanuló ifjak kiállnak a buszmegállóba, lábuk közé veszik a táskájukat, és várakoznak. Aztán fölszállnak a járműre, a lábuk közé veszik táskájukat, és várakoznak. Várakozás közben néha lökdösődnek. A megállóba érve a tanuló ifjak fölveszik a táskájukat és leszállnak a buszról.

Az út az iskoláig egyetlen megálló.

Táska lerakással, felszállással, várakozással, lökdösődéssel együtt öt perc. Nem lenne hosszabb mindezen tortúrák nélkül sem. Akkor hát miért nem sétálnak el a tanuló ifjak az iskoláig?

A helyes megfejtők között egy palack friss levegőt sorsolunk ki.

(M)

KAS TÁRLAT

Egy régi és szép mesterség, a kosárfonás eszközeit mutatja be az a nemrégen felavatott klárafalvi mini múzeum, amelyet a mester, Kiszner József házának „tisztaszobájában" rendeztek be.

AZ IFJÚ PROLETÁR

AZ IFJUMUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

IFJUMUNKÁSOK!

NAPTÁR

1919. január 7-én jelent meg először a magyar ifjúkommunisták, az Ifjúmunkások Országos Szövetségének lapja, az Az Ifjú Proletár. Az újság a fiaségének lapja, Az Ifjú kai felvilágosításukban, világnézetük alakításában vállalt jelentős szerepet.

A HÉT KÉP-RIPORTJA

Le a fejjel? Milyen gyötrelmes is néha az iskola! A „létért" való küzdelem, az egyre nagyobb követelményeknek való megfelelés sok-sok lelemény és kitartást vár tőletek. Legyen a jelszó inkább: Fel a fejjel!

PAJTÁS CENTRUM

HÍREI

Újabb számítógépes tanfolyamot indítunk a Pajtás Centrumban kezdőknek és haladóknak. A kezdő csoportba azoknak a gyerekeknek a jelentkezését várjuk, akik még nem ismerik a BASIC programozási nyelv alapjait. A haladó csoportban új programok írásával, játékok készítésével szeretnénk foglalkozni. A két csoport ötöt foglalkozásból álló tanfolyama heti 2 órás elfoglaltságot jelent. Leveleteket a Pajtás Centrumba várjuk. **Cím: 1136 Budapest, Fürst Sándor utca 14/b.** Írjátok meg neveteket, lakcímeteket, hányadik osztályba jártok, és hogy kezdő vagy haladó csoportba jelentkeztek-e. **A részletekről a 314-111, vagy 328-739 telefonon érdeklődhettek.**

A PAJTÁS MEGKÉRDEZTE...

...hol tart a lapunkban meghirdetett 1985—86-os egyéni pályázat, a „TEHETSÉGET KERESÜNK"?

Válaszol dr. Engloner Gyuláné, az OPI munkatársa:

— A kilenc témakör pályamunkái megérkeztek a megyei pedagógiai intézetekhez. A pályázatokat elbírálták, és néhány helyen már megtartották a megyei fordulót is.

— Milyenek az első tapasztalatok?

— Sok gyerek felfigyelt a pályázatra, a pályamunkák igényesebbek, mint tavaly. Néhányan azonban elfeledkeztek arról, hogy egyéni pályázatról van szó, a matematikusok pedig valamilyen versenynek jobban örültek volna.

— Hogyan alakul a további menetrend?

— A januári forduló után márciusban-áprilisban tartják országszerte a második fordulót. Rangsort ezúttal sem készítünk, nem lesz eredményhirdetés. A legjobbak júliusban, Csillebércen, illetve a megyei szaktáborokban találkoznak.

Írjátok meg továbbra is, hogy min nevetett az osztály!

Történelemórán az egyik fiúból minden szót úgy kell kihúzni. A kínkeserves feleltetés után a tanár nagyot sóhajt:

— Olyan vagy, fiam, mint a gyógyszer. Használat előtt felrázandó!

Jónás Erika, Vácegres

ZSIBONGÓ

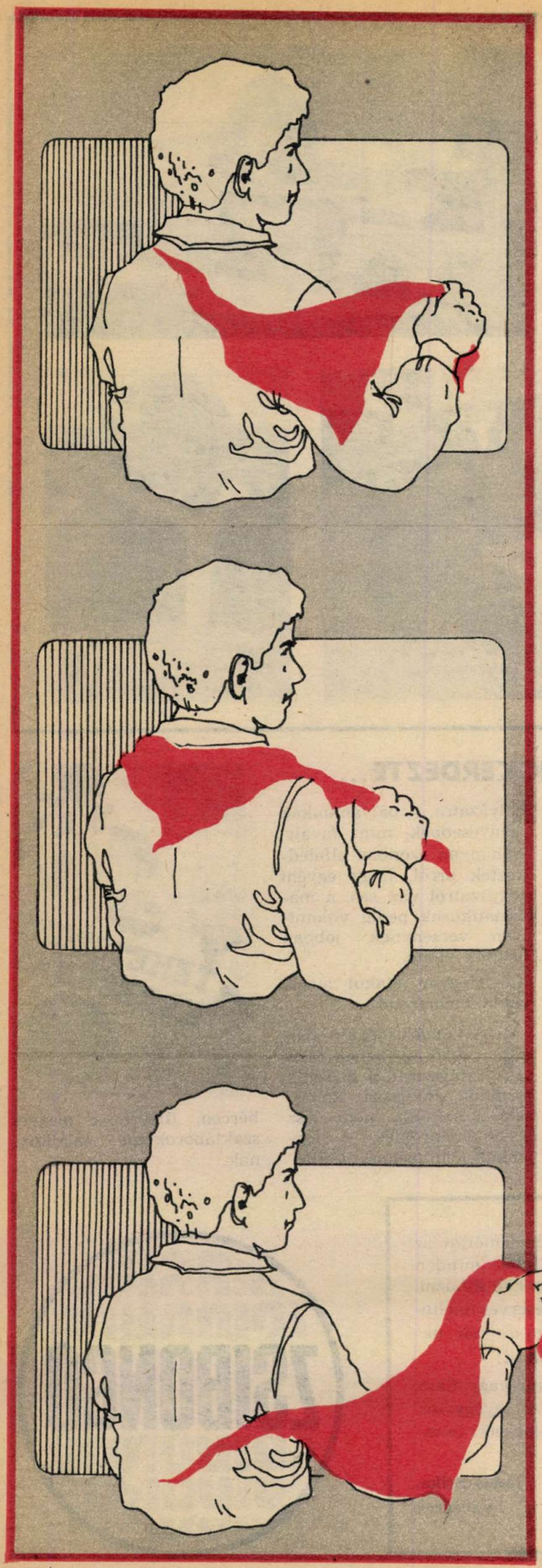

KINE VAN IGAZ

Indul nagy vitasorozatunk, amelynek oknyomozásában minden olvasó véleményére kíváncsiak vagyunk!

Jóskát és Gábort személyesen ismerem. Először akkor találkoztam velük, amikor a folyóparton a füzesek között megépítették a Sasok fellegvárát, egy valóságos kis sportstadiont. Lehetett ott focizni, távolugrani és még kosárlabdázni is. Nemsokára újra hallattak magukról. Jóska tanulmányi versenyt nyert, Gábor mellére pedig az egyik mezei futóversenyen tűzték fel az aranyérmet. Ha a hajuk színe nem különbözne — Jóskáé barna, Gáboré szalmaszőke —, ikertestvéreknek néztem volna őket. Centiméterre azonos magasak, nyúlánk, de izmos legények. Az iskolában már akkor utánuk fordultak a lányok.

Ne nézzen keljfeljancsinak!

Szerencsémre vagy szerencsétlenségemre, Jóska és Gábor engem is felkért döntőbírónak. Először Jóska levelét kaptam kézhez:

„Elegem volt ebből a felfújt hólyagból — írta. — Biztosan említettem már, hogy ötödikes korunkban választottuk meg Gábort. S én azok közé tartozom, akik szívből akarták, hogy vezetőnk legyen. De amióta megkapta a Kiváló Úttörő kitüntetést, fütyül ránk. Már futballozni sem szeret. Se szó, se beszéd, a Sasok futballpályáját odaajándékozta az Oroszlánoknak, akik teljesen kiszorítottak bennünket. Munkája mostanában abból áll, hogy továbbadja a srácoknak a csapatvezető vagy Sanyi bácsi, az osztályfőnökünk és rajvezetőnk kívánságát. S mert tehetetlen, folyton fenyegetőzik: „Sanyi bácsi nagyon dühös lesz, ha nem teljesíted a feladatod"

K A ?

Próbáljuk meg közösen kideríteni, hogy miért tört ki a háborúskodás a Sas őrsben? Miért oldotta le a nyakáról K. Jóska a vörös nyakkendőt? Mi volt az előzménye annak, hogy B. Gábor őrsvezető ellentmondást nem tűrő hangon kijelentette: „Amíg én vagyok az őrs vezetője, ide Jóska többet be nem teszi a lábát!"

— mondogatja. Nem hagy élni. Egyik nap a KISZ-esek fórumára küld szerepelni, a másik nap azt akarja, hogy a névadón is énekeljek. A téesz zárszámadó közgyűlésére azért küldött engem, mert kívülről tudom Ady Endre Dózsa című versét. Csapatunk vállalta el, hogy patronálja Szántó bácsit, de a kertjét én ástam fel. Ha ide-oda szaladgálok, mikor tanulok? Ha én csak négyesre felelek, Sanyi bácsi máris előveszi kedvenc szólásmondását: »aki piros nyakkendőt visel, annak kutyakötelessége, hogy jobb legyen a jobbnál.« Cs. Bandi és M. Karcsi órákon át támogatja a falat a mozinál, kujtorog az utcán, hozzájuk azonban nem mer fordulni, mert fél, hogy kinevetik. Ne nézzen kelj-feljancsinak többé engem sem."

Gábor levelében kerek perec kijelentette, hogy Jóska az ellensége.

„Széttépte az üzenetemet, amiben megkértem, hogy menjen el a tanácsházára, köszöntse a falugyűlést. Hírhozónak csúfol, mert szerinte, csak tolmácsolom a felnőtt vezetők kéréseit. Nem érti meg, hogy elvárják tőlem. Mi történne, ha egyszer én is összetépném Sanyi bácsi üzenetét? A futballpálya miatt is ellenem hergeli a fiúkat, pedig én csak jót akartam, amikor odaadtam az Oroszlánoknak, hiszen elvadult volna a terület. Mi ugyanis egyre ritkábban tudunk kimenni a folyópartra. A nyolcadik osztályban, ahogy apu mondja, már nem babra megy a játék. Órákon át magolok, hogy ne rontsak. Szememre veti, hogy Cs. Bandinak és M. Karcsinak nem merek szólni. De ők tényleg nem hajlandók semmit sem csinálni. Persze Szántó bácsihoz esetleg el lehetett volna küldeni őket, de akkor még Jóska azt hitte, hogy ő kapja meg a Kiváló Úttörő kitüntetést, azzal beszélt le mindenkit, hogy Szántó bácsi a szomszédjukban lakik."

A két levél elolvasása után sem lettem okosabb, gondoltam, a helyszínen többet megtudok. Az úttörőcsapat vezetőjéhez kopogtam be először.

Vetélkedésből – veszekedés?

— Harminc őrsünk van, sok a bejáró gyerek, de Jóskáról és Gáborról mindent tudok, legalábbis eddig azt hittem. Néha csip-csup dolgokkal is eljönnek hozzám, most meg? Szinte hihetetlen, hogy összevesztek. Bánom, hogy nem választottam szét őket, hogy nem javasoltam Jóskát egy másik őrs vezetőjének. Remek fej lett belőle. A tanulással sohasem volt baj nála, de a Sas őrsben vált „közéleti személyiséggé". Ahol föllép, ott a csapatunkat is dicsérik.

— A rajvezetőjük is vagyok — mondta Sanyi bácsi, az osztályfőnök —, de engem elsősorban az érdekel, hogyan tanulnak. Mindenkit a képessége szerint osztályozok. Egy biztos, Jóska tehetségéből sokkal többre futná. Hogy Gábor miatt vagy más miatt esett vissza, azt nem tudom.

Sikerült találkoznom a Sas őrs néhány tagjával is.

— A hiúságuk miatt van minden — mondta E. Tibi, az őrs krónikása. — Mindenhol és mindenben túl szeretnének tenni egymáson. A legapróbb sikert is irigylik a másiktól...

— Szerintem ez hülyeség — szólt közbe Ny. Feri. — Gábort, a barátomat az bántja, hogy Jóska meg akarja őt buktatni, mint őrsvezetőt.

— Néhányan még uszítják is őket — jegyezte meg H. Pista. — A múltkor diszkó volt nálunk az iskolában. Gabi véletlenül a szék mellé ült, akkor még ő is nevetett a dolgon, de aztán elhitte, amit sustorogtak, hogy Jóska lökte ki alóla a széket.

— Én nagyon is egyetértek azzal, hogy Gabi kitiltotta Jóskát az őrsből — vette vissza a szót Ny. Feri. — Ki ne lenne pipa, ha azzal vádolják, hogy sutyiban a haverját küldte nyaralni Zánkára?

(Folytatjuk)

Faragó György

Rajz: Görög Júlia

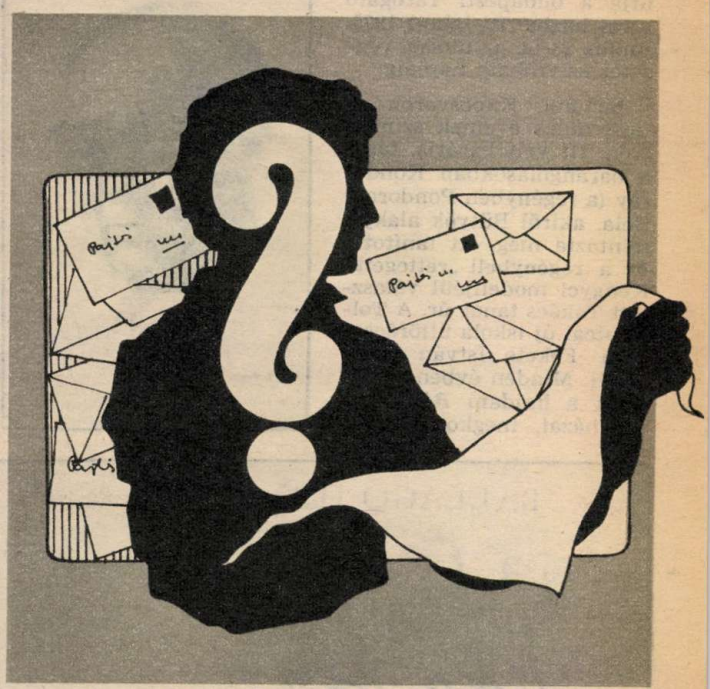

Következő számunkban folytatódik a Sas őrs története, s még több részletet megtudhattok a kirobbant események előzményeiről. Akinek azonban máris kedve van, hogy leírja véleményét, attól most is – s természetesen később is! – várjuk a levelet... Ilyen eset minden őrsben előfordulhat. Erről biztosan mindenkinek van mondanivalója!

Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397.

A borítékra írd rá: KINEK VAN IGAZA?

Az utolsó róla készített fényképen egy öblös karosszékben ül, jobbjával a sokadik Bogáncs hátát vakargatva. Azét a Bogáncsét, „akinek" egyik őséről írt regényt. A történetből rajzolt képregényt rövidesen a Pajtásban is olvashatjátok.

Fekete István nevét minden kisiskolás ismeri, hiszen a Tüskevár kötelező olvasmány negyedikben. Azt tehát mindenki megtanulja, hogy az író 1900. január 25-én született egy kis somogyi faluban, Göllében, ahonnan Kaposváron, Debrecenen, Magyaróváron, Bakócán, Ajkán, Kunszentmártonon át vezetett az útja a budapesti Tárogató utcai házba. Itt lakott 1975. június 23-ig, az utolsó, végzetes szívroham napjáig.

göllei szülőház kapucsengője a helyi iskola múzeumában

A BALLAGÓ IDŐ VÁNDORA

Jártunk Kaposváron, a felserdülés éveinek színhelyén. Itt volt barátja, társa a barangolásokban Kondoray (a regényben Pondoray) Béla, akiről Bütyök alakját mintázta meg. Itt tanította őt a regénybeli „rettegett" Kengyel modelljéül választott Takács tanár úr. A Toldi utcai új iskola úttörőcsapata Fekete István nevét viseli. Minden évben fölkeresik a hajdani Rózsa utcai házat, megkoszorúzzák falán az emléktáblát. Találkoztak és beszélgettek már az író özvegyével, Edith nénivel is.

A Tüskevár neve is Kaposvárról származik: a Ballagó időből, a háromrészesre tervezett önéletrajzi regény elkészült első és egyetlen kötetéből derül ki, hogy a Kaposvárra vezető vasútvonal egyik állomását hívták így.

Beszélgettem egy budapesti negyedikessel, akinek a Tüskevár kedves olvasmánya. Az még nem nagyon lepett meg, hogy az illető negyedikes történetesen leány, hiszen a lányok közül is miért ne szerethetnék sokan a természetet? Azon viszont már elgondolkodtam, amikor azt mondta, hogy szívesen olvassa Tutajosék kalandjait, de utánukcsinálni semmi kedve nem lenne.

Ámbár: éppenséggel megérthető, ha egy városi gyereknek nem szíve vágya szénán, nádkunyhóban aludni, szúnyoggal, náddal hadakozni. Igaz, még ha lenne is hozzá kedve, egyre kevésbé tehetné meg: a Kis-Balaton berekvilágát is lecsapolták, fölszámolták drága pénzen, most élesztik újjá még drágább pénzen, ha sikerül. Rövid évtizedek alatt is nagyot fordul a világ.

Jártunk a szülőfaluban, Göllében is. Itt is emléktábla van a „mestör úr" és családja hajdani otthona, a szülőház falán, egyszer talán majd egy emlékszoba is lesz a házban. A Ballagó időben többször is megemlített Berta Jancsit öreg, nagybajuszú bácsiként láttuk viszont egy fényképen.

Megmutatták nekünk a Kácsaljját is. Ez a hely az író emlékeiben a boldogság maga, a gyönyörűség hajléka, valódi Paradicsomkert. Úgy emlékezik: írni is itt próbált először, a papírt híva segítségül, amikor, „... májusban járt az idő, a zsendülő fű édes szaga, a méhek döngése, a felhők selyme, a patak csillogása nem fértek el szívemben."

Néztem, és semmit nem értettem. Ez az a hely? Ez a kopár, gyér füvű lankás rét, ahol fa is csak mutatóba akad? Azután eszembe jutott: nekem is van ilyen „Kácsaljám", ahová ha ma vetődnék el életemben először, még csak különösebben szépnek sem találnám. A visszahozhatatlan gyerekkor teszi számomra páratlanul széppé. Az első találkozások emléke a világ csodáival. Fekete István egyetértőleg bólint a „ballagó időből".

„Tudom, hogy Gölle azóta megváltozott formájában, szokásaiban és bizonyára nyelvében is, de az a falum, amelyben én születtem, a nagy béke zsúpos házainak sora, az emberek szíve, a Kácsalja és a Cönde, a templom és a temető meg nem változhattak soha, mert emlékeim lelkében őrzöm őket, és ez a lélek örökkévaló."

—stb—

Fotó: Wagner Margit

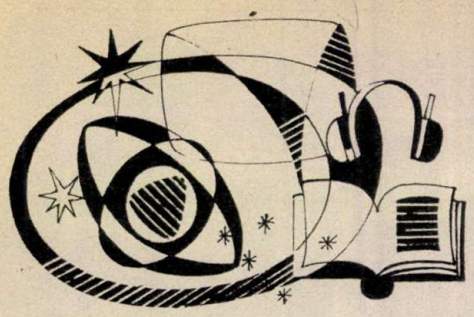

NÉZD, HALLGASD, OLVASD!

Összeállította: R. Simor Katalin

SZÍNHÁZ

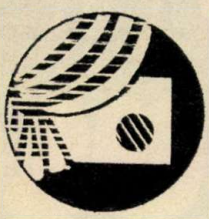

Biztosan tudom, hogy ismered, hiszen őt mindenki ismeri. A kis herceg az emberi szív birodalmának legcsodálatosabb figurája, minden mesék legmesésebb, mégis legélőbb alakja, akiről olvasva legszebb érzéseinkről gondolkodhatunk; a barátságról, a bátorságról, a szeretetről, az emberi nagyságról.

Kevés olyan családi otthon van, ahol a könyvespolcon — légyen az gyereké vagy felnőtté — ne állna őrt Antoine de Saint-Exupéry világhírű mesekönyve, készen arra, hogy bánatodban megvigasztaljon, örömödben osztozzon. Mert ez a könyv nem egyszeri elolvasásra való. De hát minek is beszélek, hiszen tudod te ezt, a fantázia végtelen útjain nemegyszer találkozhattál már a kis herceggel, aki éppen olyan volt, amilyennek te elképzelted. Így hát nem lehet nálad avatottabb, igényesebb, kritikusabb néző, ha a színházi függöny felgördülte után meglátod őt, s nem lehet színésznek nehezebb dolga, mint életre kelteni azt, aki valamilyen arccal, tekintettel, mozdulattal majd mindenki lelkében jelen van.

A budapesti József Attila Színház Valló Péter rendezésében és Ivancsics Ilona alakításában december 14-én és karácsonykor bemutatta A kis herceget. Januárban többször is műsorra tűzik Saint-Exupéry meséjét. Nézd meg, ha módodban áll, és döntsd el, ítéld meg, olyan-e a színpadra tett mese, mint amilyennek te a könyv olvasása közben elképzelted. Ne légy túl szigorú, mert az is eredmény, ha hasonlatosságokat fedezel fel, s olyankor megdobban a szíved. A képzelet szárnyalását utolérni majdnem lehetetlen.

RÁDIÓ

Aki nem hallgatta karácsonykor **Engelbert Humperdinck: Jancsi és Juliska című mese-operáját,** feltétlenül kapcsolja be a rádiót **január 11-én,** amikor a gyerekeket és felnőtteket egyaránt elbűvülő alkotást megismétlik.

A Grimm-testvérek meséjét bizonyára jól ismeritek. Ám a belőle készült operát most hallhatjátok először, noha a mű közel százéves. 1893 karácsonyán Weimarban mutatta be a nagyközönségnek Richard Strauss, korának egyik legnagyobb művészegyénisége.

A Grimm-mese eredetileg rideg, nyomasztó hangvétele Humperdinck kellemes zenéjében megenyhül. Jancsi és Juliska gonosz mostohájából szigorú édesanya, a vasorrú bábából inkább mulatságos, mintsem ijesztő boszorkány válik. A félelmetes éjszakai erdőt az altató és ébresztő manócska kedves figurája varázsolja álombeli tájjá. A testvérpár esze és ügyessége legyőzi a gonoszt, s a gyermekek és szülők egymásra találását egy bécsi keringő ütemére táncolva ünneplik meg a szereplők.

KÖNYV

A legtöbb gyerek szereti az állatokat. Sokan ábrándoznak arról, milyen jó lenne egy okos, hűséges kutya vagy egy elegáns, lusta macska gazdájának lenni. Persze egy gyönyörű akvárium aranyhalainak gondozása is élmény lehet, a nyúltartás pedig — minden érdekessége mellett — már komoly feladatot is jelent.

Jó hír tehát, hogy a Mezőgazdasági Könyvkiadó megjelentette az **ÁLLATKEDVELŐK KÉZIKÖNYVÉT,** amelyből mindent megtudhatsz a díszhalakról, a kétéltűekről, a hüllőkről, a kisemlősökről, a kislovakról, a macskákról, a kutyákról, még a kecskékről is.

Lányi György vaskos kötetének előszavában így ír: „A legtöbb kisgyermek figyelmét megragadják az állatkereskedések kirakatainak élő »játékszerei«. Az állatok megfelelő, rendszeres gondozására azonban csak bizonyos életkoron túl alkalmasak. Szóljunk végül a nekünk kiszolgáltatott »szótlan barátainkért« vállalt felelősség kérdéseiről. Aki érző, eleven állatot vesz magához, annak kötelessége azt a fogva tartás legmegfelelőbb feltételei közt életben tartani, nevelni, rendszeresen gondozni."

Hogy mi módon? Erre ad választ a könyv. Ha valóban állatbarát vagy, előbb beszerzed ezt a fontos kézikönyvet, s miután alaposan áttanulmányoztad, eldöntheted, melyik állatnak a gondozása szerezhet neked igazi örömet.

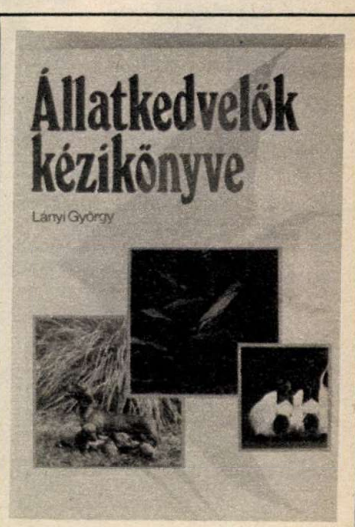

KORI-SULI

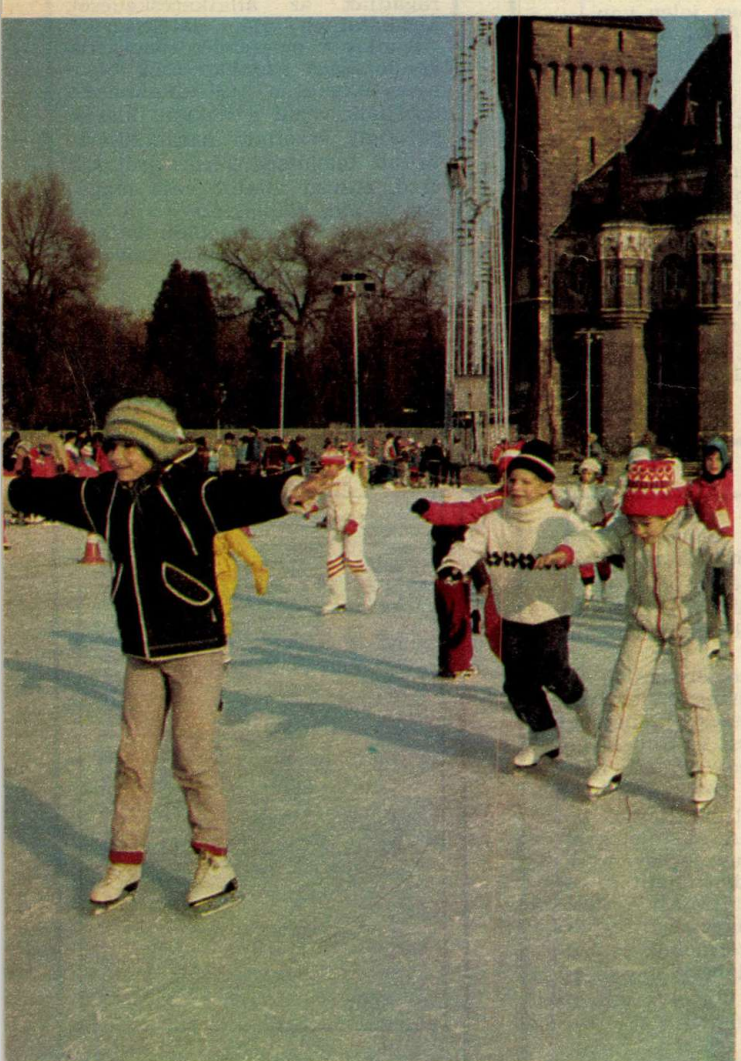

**Ma még süt a Nap, és szikrázik a jég.
Ma még sok százan harapják a friss levegőt,
és hol izgatottan, hol erőlködve,
hol nevetve igyekeznek megfejteni
a megszilárdult víz ravasz trükkjeit.
Jövőre viszont lehet, hogy már csak
a száraz beton ásít majd
a szikrázó napsütésben**

Összeszorított fogak és mosolygó szemek. Görcsös igyekezet és önfeledt kergetőzés. Szétmorzsolt könnycseppek és harsány vihogás. Mindez így együtt jellemzi napjainkban a városligeti műjégpályán működő „kori suli" életét. A főváros szívében lévő pályán, a – szó szoros értelmében – talpalatnyi jégen eddig már több mint húszezer gyerek „végzett", azaz tanult meg játékos formában korizni. Tíz edző áldozatos, türelmes munkáját dicséri ez, na meg szakértelmét, ötletességét. Erre az utóbbira különösen szükségük van, mert bizony a jégfelület egyre csökken. S jég nélkül még a legjobb edzők sem tudnak megtanítani senkit korizni.

Ha beszélni tudna a városligeti műjégpálya, valószínűleg ilyesmiket mondana:

– Szomorúra fordult a sorsom az utóbbi években. Pedig valaha jobb, szebb napokat láttam. Hatvan évvel ezelőtt építettek meg, s 1926. november 23-án avattak fel. Európában én voltam az első ilyen létesítmény, csodámra összegyűltek még külföldről is az emberek. Akkoriban – így mesélték – minden berendezésem a legkorszerűbb volt, s a „méreteim" is bőven megfeleltek a követelményeknek. Nagy versenyeknek is otthont adtam, remek sportolókat láttam, színvonalas bemutatók zajlottak pályámon. De sajnos, mindez már a múlté. Ma egyetlen reggelen sem lehetek biztos abban, hogy kitárják-e a kapuimat, vagy sem? Tudnak-e jeget készíteni elavult gépeim? Bírja-e a terhelést a toldozott-foltozott csőhálózatom? Egyesek azt mondják, hogy ez az utolsó évadom. Ha márciusban bezárnak, akkor novemberben már biztosan nem nyitnak meg a közönség előtt. Szörnyű lenne, és éppen most, amikor hatvanéves születésnapomat ünnepelném. Nem akarok elpusztulni! Szükség van rám, még sokáig szeretnék örömet szerezni felnőttnek és gyereknek egyaránt, hiszen még sok ezren korcsolyázhatnának itt. Szép, egészséges környezetben, olyanban, amelyhez kevés hasonló van a világon. Ha összefognának gyerekek és felnőttek, talán még meg lehetne engem menteni. Egy jót ötlet, és segítőkész akarat kellene, na, meg némi tettrekészség, és akkor tovább szolgálhatnám a fővárosiakat.

Nos, valahogy így keseregne a városligeti műjégpálya, ha beszélni tudna. De sajnos, nem tud, csak áll (roskadozik) némán. Persze, aki nyitott szemmel, füllel jár a világban, az „érti" hangtalan, kicsit vádló könyörgését: „Miért hagytok így elpusztulni?!" Jó lenne, ha olvasóink között is akadnának olyanok, akik megértenék a műjégpálya sóhajait, s az sem lenne baj, ha valamilyen ötlettel, segítőkész javaslattal állnának elő.

Várjuk jelentkezésüket...

B. F.

Fotó: Potzmann János

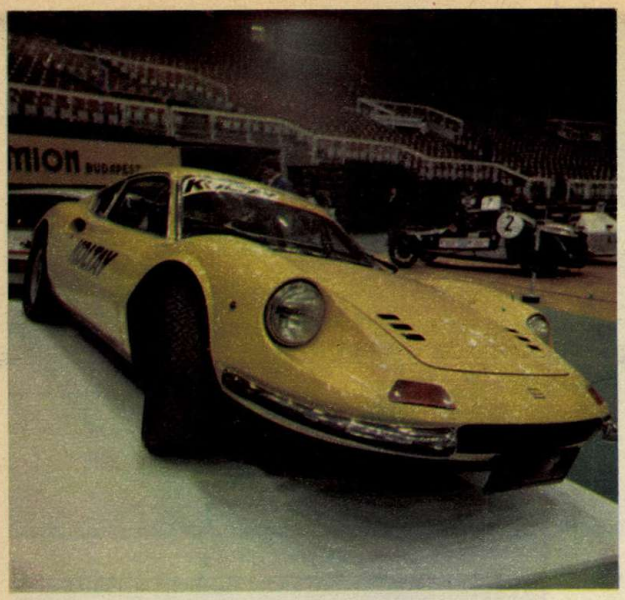

»NEME
MOT

Őszintén szólva eléggé fura dolog egy autókiállítás. Főleg akkor, ha versenygépekről van szó. Elvégre e masinák lételeme mégiscsak a száguldás. Itt, az alacsony dobogón, színes szőnyegre gurítva, meglehetősen szelíd jószágoknak tűnnek a négykerekűek. Még az olyan csodagépek is, mint a Forma I. 1985. évi világbajnokának hathengeres, Porsche motorral felszerelt McLaren-je. Pedig hát... ebből a kocsiból a francia Prost kisajtolta még a 320 kilométeres sebességet is!

A Budapest Sportcsarnokban rendezett versenyautó-kiállításon minden karosszéria valóságos titkokat rejtett. Motorokat, melyek ötletes, a sebességet, a teljesítményt növelő megoldásaikkal elütnek az átlagtól. Ott volt Móczár Péter BMW 320-as kocsija, Ferjáncz Attila Renault-ja, az amerikai motoros, Freddie Spencer pompás Hondája, és Mérei Lajos híres Trabant 601-ese is. Az autóversenyzés legtöbb ága képviseltette magát, a legnagyobb sikert azonban a Forma I. kategóriájába tartozó világbajnoki kocsi, és a híres-nevezetes finn versenyző, Keke Rosberg jelenléte aratta. Százhúszezren nézték meg a kiállítást, a kísérő programokat, bemutatókat. Ez a nézőszám bizonyára azokat is megnyugtatja, akik eddig kételkedtek volna a majdani Forma I-es futam, a Budapest Grand Prix sikerében.

S. F.

Fotó: Karasz–Szalay

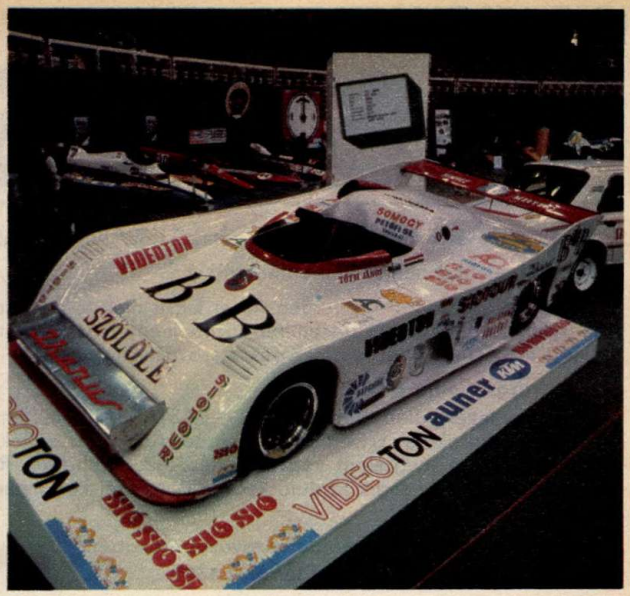

Motorizált korunk megannyi lóerővel száguldó csodáit láthatták az érdeklődők egy hétvégén, Budapesten. A kiállítás jó előzetes volt az első magyar Forma 1-es versenyhez

ÍTETT«
OROK

FIGYELEM! FIGYELEM!

VASTAPS-DÍJ

Az 1985–86-os évadban is kiadja szerkesztőségünk a VASTAPS-díjat!

Hogy kinek? Ezt **nektek kell eldönteni!**

Az eddigi gyakorlattól eltérően, most kicsit más lesz a szavazás módja. A Pajtásban 1985. szeptember és december között megjelent, és a még ezután (1986. április végéig) megjelenő kedves ismerősökre szavazhattok.

A szavazás módja a következő:

Végy egy levelezőlapot, ragaszd rá a VASTAPS-díj emblémáját, és írd mellé azt az egyetlen nevet, akinek szíved szerint adnád a díjat. Az emlékeztető képsoron az **1985. második felében megjelent kedves ismerősöket láthatod. Rájuk 1986. január 31-ig lehet szavazni,** a második forduló kedves ismerősei közül pedig **1986. május 5-ig kell választanod.**

Várjuk levelezőlapon beküldött szavazataitokat.

Cím: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397.

1. Csepregi Éva, 2. Dévényi Tibor, 3. Antal Imre, 4. Görbe Nóra, 5. Komár László és Alfonzó, 6. Takács János, 7. Székhelyi József, 8. Sebő Ferenc, 9. Csipes Ferenc, 10. Eszményi Viktória, 11. Hegedűs Attila, 12. Mizsér Attila.

1

2

3

4

5

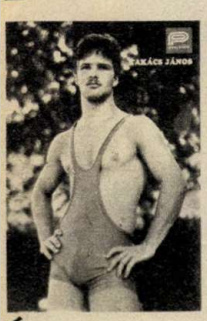

6

7

8

9

10

11

12

KEDVES ISMERŐS

A rögtönzés nagymestere

A moszkvai Csajkovszkij-teremben két nem mindennapi sakkozó ült asztalhoz a közelmúltban, hogy megmérkőzzön a világbajnoki címért. A tábla egyik oldalán a harminchárom esztendős Anatolij Karpov, szemben a huszonkét éves Garri Kaszparov foglalt helyet.

Karpov a biztonság, a kipróbált ösvények, a hideg és könyörtelen logika, a minimális kockázatot vállaló játék híve, tíz esztendeig védte sikeresen világbajnoki címét.

Kaszparov világbajnokságát viszont már akkor megjósolták, amikor még alig volt tízéves a Bakuban született fiú. A híres nagymester, a legendás világbajnok, Mihail Botvinnik iskolájába került, ő formálta tudatos kombinációkká, tudatos játékká azt az ösztönös tehetséget, amely a még gyermek Kaszparov játékában mutatkozott. A fiú tizennégy évesen mester, tizenhét éves korában már nagymester lett. 1981-ben ifjúsági világbajnok, és ugyanebben az évben megnyeri a szovjet bajnokságot is!

Kaszparov mindig eminens tanuló volt, de senki sem tarthatta afféle könyvmolynak. A kissé izgága, mozgékony fiú életében több dolognak is helyet szorított a sakk mellett. Rengeteget olvasott, szereti az irodalmat, a történelmet, mindazokat a dolgokat, amelyek érzelmekkel töltik fel. Romantikus lélek, ezt le sem tagadhatná. Elég megnézni egy játszmáját. Csupa bátorság, meglepő, előre kiszámíthatatlan ötlet. Csupa könnyelműnek tűnő nagyvonalúság. A szakembereket is, az ellenfeleket is megzavarja ez a stílus. Mert nem mindig veszik észre azokat a csapdákat, melyeket Kaszparov éppen a látszólagos előnyökkel állít nekik.

Az új világbajnok nemcsak a tábla mellett készül a versenyekre. Fut, focizik, kerékpározik, szeret horgászni, vonzódik a természethez. Jól tudja, hogy a szellem kondíciója elképzelhetetlen a testi frisseség, erőnlét nélkül. Emellett szereti a társaságot, a tréfát, és esze ágában sincs valamiféle sakk-tudós képet kialakítani önmagáról.

Úgy látszik tehát, hogy a játékosság, a fantázia, a romantika színes korszaka következik, az ifjú világbajnok jóvoltából. Persze... azért ne felejtsük el, hogy Karpov sem reszketeg öregúr még, és mindehhez még neki is lesz néhány szava a viszszavágón!

S. F.

PAJTÁS
GARRI
KASZPAROV

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolát végzett **lányokat fonó és szövő; fiúkat textil-gépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos** szakmára szakmunkástanulónak.

TANULMÁNYI IDŐ 3 ÉV. FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta, + 100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások: — 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a III. éves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el. A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezés:
PTM Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, Pf. 43. — 1502
Telefon: 662-688

Szeretnél valamilyen szép és érdekes szakmát tanulni?

GYERE NYOMDÁSZTANULÓNAK A KOSSUTH NYOMDÁBA!

Választhatsz: BETŰSZEDŐ,
MAGASNYOMÓ GÉPMESTER,
SÍKNYOMÓ GÉPMESTER,
KÖNYVKÖTŐ,
NYOMDAGÉPSZERELŐ
szakmák közül.

Keress fel minket szüleiddel, bemutatjuk a választható szakmákat.

Érdeklődni lehet:
naponta 8—14 óra között
a személyzeti és oktatási osztályon.
Budapest, V., Alkotmány u. 3.
Telefon: 311-356, 117-298.

Juttatásaink:
a tanulmányi eredménytől függően
440—1050 Ft összegű
társadalmi-tanulmányi ösztöndíj,
4 Ft térítésért étkezés,
sportolási, szórakozási lehetőség, üdülés,
továbbtanulási lehetőség
a Nyomdaipari Szakközépiskolában.

FIGYELEM!

Az 1986/87-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő szakmára** beiskolázunk szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; 200 Ft kiemelt szakmapótlék; tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50—450 Ft, II. évben 50—540 Ft, III. évben 50—820 Ft.

Fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, géplakatos, textilipari gépszerelő szakmára iskolázunk be szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50 Ft-tól 400—500 Ft II. évben 50 Ft-tól 500—600 Ft, III. évben 50 Ft-tó 800—900 Ft.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 4 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5 százalék szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4500—7500 Ft/hó; a többi munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk!

Jelentkezni lehet személyesen: hétfőtől csütörtökig, 8—15 óráig, a személyzeti osztályon.
PATEX Angyalföldi Szövőgyár, Budapest XIII., Fáy u. 81—83. — 1135.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.
Cím: Budapest, Pf. 391. — 1394.

BUDAPRINT PÁLYÁZAT II.

GYŰJTSD A BUDAPRINT EMBLÉMÁT

Tudod mit jelent az a szó, hogy embléma?
Ha fellapozod A Magyar Nyelv Értelmező Szótárát,
ezt találod benne: „Jelképes rajz, jelvény".
Ez itt például a BUDAPRINT emblémája!

Ilyen jelképet találhatsz a vállalat termékei mellett, a BUDAPRINT hirdetésein, vagy mindenhol, ahol a BUDAPRINT neve megjelenik.

Feladatod a következő: **gyűjts minél több BUDAPRINT emblémát, tedd borítékba, és küldd el az alábbi címre:** BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat, személyzeti és oktatási főosztály, Budapest, Pf. 111. – 1300. A borítékra írd rá: PÁLYÁZAT! Írd rá azt is, hogy hányadik osztályba jársz.

Beküldési határidő: 1986. január 23.

A legtöbb emblémát beküldők között húsz nyereményt sorsolunk ki a vállalat termékeiből.

A nyertesek nevét a Pajtásban közöljük, a nyereményeket postán küldjük el.

Azok között, akik mindkét fordulóban jó megfejtést küldenek be, kisorsoljuk a **FŐDÍJAT,** amely egy **ZSEBSZÁMOLÓGÉP.** A szerencsés nyertest levélben értesítjük a főnyeremény átvételének időpontjáról.

*

Ezzel a kétfordulós BUDAPRINT PÁLYÁZAT véget ért. Reméljük, jól szórakoztatok.

A BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat **szívesen segít a pályaválasztásban.** Szakmáinkkal kapcsolatos érdeklődő leveleitekre szívesen válaszolunk.

Erre a címre írhattok: BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat, személyzeti és oktatási főosztály, Budapest, Pf. 111. – 1300. Telefonon is adunk felvilágosítást. Telefonszámunk: 687–834.

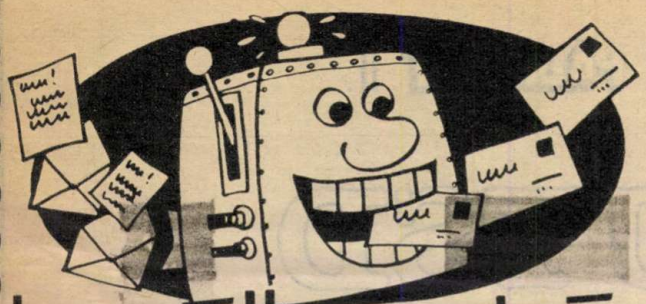

levélbontó

STOP! STOP! STOPPP!
PÁLYAVÁLASZTÁS

Új sorozatunkban pályaválasztási szakemberek válaszolnak a hozzánk beérkező leggyakoribb, továbbtanulással kapcsolatos kérdésekre.

Hogy is kezdjem el?

Leveleitekből kitűnik, hogy sokan állnak teljesen tanácstalanul a pályaválasztás kérdése előtt. Íme, néhány támpont, amit ha végiggondoltok, illetve ha végigjárjátok az alább vázolt „utat", bizonyára találtok megoldást dilemmátokra.

Először is: ne akarjatok mindjárt iskolát választani! Célszerűbb, ha azon töritek a fejeteket, hogy melyik pálya (szakma, foglalkozás) lenne számotokra a legmegfelelőbb. Ehhez viszont ismerjetek meg minél többet, s vessétek össze azokat érdeklődési körötökkel, elképzeléseitekkel. Ha nyitott szemmel jártok az utcán, ha odafigyeltek szüleitek, rokonaitok, ismerőseitek munkájára, ha komolyan veszitek az üzemlátogatásokat, már bizonyára lesz elképzelésetek a jövőtöket illetően. De ahhoz, hogy a döntésig eljussatok, többre van szükség!

Mit tudtok önmagatokról? Gondolkozzatok a következő kérdéseken! Mit szerettek tanulni? Mivel foglalkoztok szívesen szabadidőtökben? Milyen szakkörre jártok? Mire vagytok képesek? Mennyire vagytok kitartóak? Hogyan vélekednek rólatok szüleitek, társaitok és tanáraitok? Menynyire vagytok egészségesek? Mindezek megválaszolása bizonyos fokú önismeretet feltételez, amire e nagy kérdés eldöntése előtt különösen szükség van. (Ajánljuk Mohás Lívia: Találkozás önmagunkkal című könyvét, segítségetekre lehet.)

Mit tudtok a pályáról? Nagyon fontos az úgynevezett „pályaismeret" a megalapozott választáshoz. Tudjátok-e, melyek a fizikai és szellemi pályák? Az iparban, mezőgazdaságban, kereskedelemben, szolgáltatásban stb. szeretnétek-e dolgozni? (Olvassátok el a Mi lehet? Mi legyen? című kiadványból a nektek tetsző szakma leírását! Ez a könyv tájékoztat a szakma követelményeiről, és ismerteti az egészségügyi kizáró okokat is.)

Ha már megismertétek a nektek megfelelőnek ígérkező foglalkozást, szakmát, meg kell keresni hozzá a megvalósítás útját. Azt, hogy milyen iskolai végzettség szükséges hozzá. **Vagyis lehetőleg csak ezek után következzen az iskolaválasztás.**

— Ha egyetemi, főiskolai végzettség szükséges a kérdéses pályához, akkor gimnáziumba jelentkezzetek! Ez négyéves, és elsősorban továbbtanulásra készít fel. Vannak viszont olyan szakmák (kozmetikus, kirakatrendező, fényképész, fogműves stb.), amelyeket csak érettségi után lehet elsajátítani. Ezek választása esetén szintén középiskolába kell beadni a jelentkezési lapot.

— A szakközépiskola az általános műveltség mellett technikus- szakmunkás- és egyéb szakképesítést is nyújt, illetve felkészít a szakiránynak megfelelő felsőfokú továbbtanulásra. A négyéves tanulmányi idő a technikusi képzés esetén öt évre bővül.

— A szakmunkásképzőben szerzett bizonyítvány képesítést ad a termelésben való közvetlen részvételhez. Ez az iskolatípus háromféves.

— A szakiskolák közül hároméves az egészségügyi szakiskola, amely ápolónői és általános asszisztensi végzettséget ad. Kétéves a gépíró és gyorsíró iskola, amely szakmai képzettséget ad, és lehetőséget nyújt a munka melletti továbbtanulásra.

Ha mindezek után sem sikerült megnyugtató választ kapnotok a hogyan tovább kérdésére, figyelmetekbe ajánljuk a fővárosi és megyei pályaválasztási intézeteket, a pedagógiai intézetek pályaválasztási osztályait, ahol szintén segítségetekre lehetnek. (Címüket és fogadóóráikat az iskola pályaválasztási felelős tanárától érdeklődjétek meg!)

Dr. Szabó Imre
a Pest Megyei Pedagógiai Intézet pályaválasztási csoportjának munkatársa

TINÉDZSER ÜGYELET

Hallottatok-e már Buridán szamaráról? A XIV. században élt filozófus nevéhez fűződik az a tanmese, miszerint: a csacsi éhes is volt, meg szomjas is. Jobbra tőle friss illatú szénaboglya tornyosult, bal oldalán kristálytiszta patak csörgedezett. A szamár azonban nem tudott választani, hogy előbb egyen-e, és csak utána igyon, vagy előbb igyon, s csak utána egyen? A gyámoltalanul vívódó szamár végül éhen és szomjan pusztult.

Buridán szamarának meséjével azt szokás példázni, hogy életünk folyamán gyakran kerülünk választ elé. Ritkább az az eset, amikor két kellemes dolog, tennivaló vagy lehetőség között kell választani. Az sem mindennapos, hogy nagy dolgokban kelljen elhatározásra jutni. A legtöbb fejtörést az élet apróbb ügyeiben való döntések, összeütközések, konfliktushelyzetek okozzák. Vannak azonban olyan életszakaszok is, amelyekben minden kisebb-nagyobb döntés, elhatározás óriási súllyal nehezedik ránk. A kamasz- és ifjúkorban az életkor sajátossága a válságérzet, a konfliktusok felnagyítására való hajlam. Többször kényszerültök nem mindennapi döntésekre. Továbbtanuljatok-e, milyen életpályát válasszatok, vagy milyen kapcsolatokat fogadjatok, vagy utasítsatok el. A felnőttkort megelőző életszakaszban sokszor érzitek, hogy benneteket senki sem ért meg, hogy magányosak vagytok, hogy képtelenek vagytok eldönteni, mit, hogyan tegyetek? Kamaszként ki ne érezte volna, hogy jó lenne valakivel telefonon, személyesen, vagy levélben „beszélni" önmagáról, kudarcairól, a helykeresés nehézségeiről, a hétköznapi élet kis és nagy ügyeiről?

A kamaszok, a fiatalok efféle gondjait ismerve hozták létre az országban először a Tinédzser- és Ifjúsági Ügyeletet Budapesten, a XIII. kerületi Faludi utcában. Ha tehát magányos vagy, nem találod a helyed, úgy érzed, nem értenek meg, döntés előtt állsz, de nincs kivel megbeszélned, elkeserít, hogy vágyaidat nem tudod megvalósítani, vagy ha egyszerűen csak elakadtál, megtorpantál a magad választotta úton, számíthatsz az ügyeleten dolgozó pszichológus szakemberek segítségére. **Telefonszámuk 491-514 vagy 291-836. Hétfőtől péntekig 9-től 19 óráig hívhatod az ügyeletet, de személyesen vagy levélben is jelentkezhetsz gondjaiddal, problémáiddal. Levélcím: Tinédzser- és Ifjúsági Ügyelet Budapest, Faludi utca 5. — 1131.**

Puskás Ildikó

APRÓ HÍREK

Oláh Beatrixtől, Romhányból kaptuk a hírt:

„Úttörő-járőr tanfolyam indult a romhányi II. Rákóczi Ferenc iskolában. A járőrök feladata, hogy megelőzzék az utcai baleseteket. Reggel és délben teljesítenek szolgálatot az iskola környékén. A tanfolyam résztvevői jutalomképpen kirándultak, amelynek legizgalmasabb pillanatait a Katalinpuszta melletti lovasiskolában töltötték. Ki bátran, ki félve ült nyeregbe, de a lovaglás végül is mindannyiuknak nagy örömet jelentett."

Sinkai Imre felnőtt olvasónk Budakeszirőll küldte levelét:

„Hosszas betegségem miatt otthon töltöm napjaimat. A napokban a helyi Sziklai Sándor Úttörőcsapat 6—7. osztályos pajtásai csengettek be hulladékért. Feltűnt a gyerekek udvariassága, fegyelmezettsége. Összeszedték a papírokat a pincében, a fáskamrában, majd gondosan osztályozták és összecsomagolták. Az ilyen gyerekeket a jövőben is mindenki szívesen beengedi házába, udvarába."

Rozsos Róbert Szerencsről jelentkezett újra:

„Nemrég osztályunkkal, a 6. bével ellátogattunk a Szerencsi Csokoládégyárba. Voltunk a zselé-, drazsé- és cukorkaosztályon, és láthattuk azt is, milyen ügyesen, gyorsan csomagolják az édességeket. A gyártás egyes mozzanatainak megismerése mellett, nem kis örömünkre, a »termékekből« finom kóstolót kaptunk."

KRÓNIKÁSOK, FIGYELEM!

Az alábbi úttörőcsapatok, névadójukkal azonos nevű csapatokkal szeretnék felvenni a kapcsolatot. A leveleket a következő címekre várják:

Kinizsi Pál Úttörőcsapat, (8. o.) Makád — 2322;

Dr. Münnich Ferenc Úttörőcsapat, Komárom, Csillag ltp. 16. — 2900;

Zalka Máté Úttörőcsapat (Dózsa raj), Alsóőrs, Endrődi S. u. 22. — 8226;

Dózsa György Úttörőcsapat, Budapest, Gombos Ferenc tér 1. — 1214;

Kilián György Úttörőcsapat, Győr, Gárdonyi u. 2—6. — 9022;

Damjanich János Úttörőcsapat, Almásfüzitő, Ady E. u. 4. — 2932;

Vak Bottyán János Úttörőcsapat, Gyöngyös, Jeruzsálem u. 1. — 3200.

*

A boglárlellei József Attila Úttörőcsapat újságíró szakköre szeretné feltérképezni az országban megjelenő csapatújságokat. Ezért kérik, hogy az iskolaújságok szerkesztői adjanak hírt magukról, s ha lehetséges, küldjék el lapjuk egy példányát is. Címük: Újságíró szakkör, Boglárlelle, Árpád u. 5. — 8630.

KENGURU

A Gyermekrádió Kenguru sorozata egyre népszerűbb, ezt tükrözik a beérkező levelek. Lapunk is folytatja az elhangzott feladatok közlését. Végezzétek naponta az alábbi gyakorlatokat és vegyetek részt új akciónkban!

KENGURUFUTÁS

A téli hónapokban betegségeink fő oka, hogy kevés időt töltünk a szabad levegőn. Ezért ellenálló-képességetek és kondíciótok növelése érdekében jó lenne, ha a megrövidült nappalok és a hideg, szeles időjárás ellenére bekapcsolódnátok a „Kengurufutásba".

Töltsetek levegőn hetente háromszor 15 percet aktív mozgással! Az első héten csak gyalogoljatok lakásotok közelében 15 percet, lehetőleg olyan útvonalon, ahol nem kell áthaladni útkereszteződésen.

Az igazi futást a második héten kezdjétek, amikor a légutak már hozzászoktak az élesebb levegőhöz. Ekkor a következő szempontokat tartsátok szem előtt:

– olyan iramot válasszatok, amely mellett egyenletesen, az orrotokon át lélegezve tudtok futni;

– futás után sétáljatok a futás időtartamával megegyező ideig;

– mérjétek a futás időtartamát, s így váltogassátok a futást és a járást 15 percig.

A következő hetekben is így folytassátok, de igyekezzetek azonos időtartam alatt minél nagyobb távolságot megtenni. A megtett távot a séták idején úgy „mérhetitek le", hogy számoljátok, a pálya egyes szakaszainak megtétele hány lépést tesz ki. Ezt szorozzátok kettővel, s az eredményt osszátok el hárommal. Így megkapjátok, hány métert tettetek meg. (Az alacsonyabbak, a kisiskolások ilyenkor nyújtottabb lépésekkel járjanak.)

S mindezek után, akik már a tartós futást 7–8 percig, vagy azon túl is bírják, azok a táv növelésével és az iram fokozásával növelhetik a terhelést.

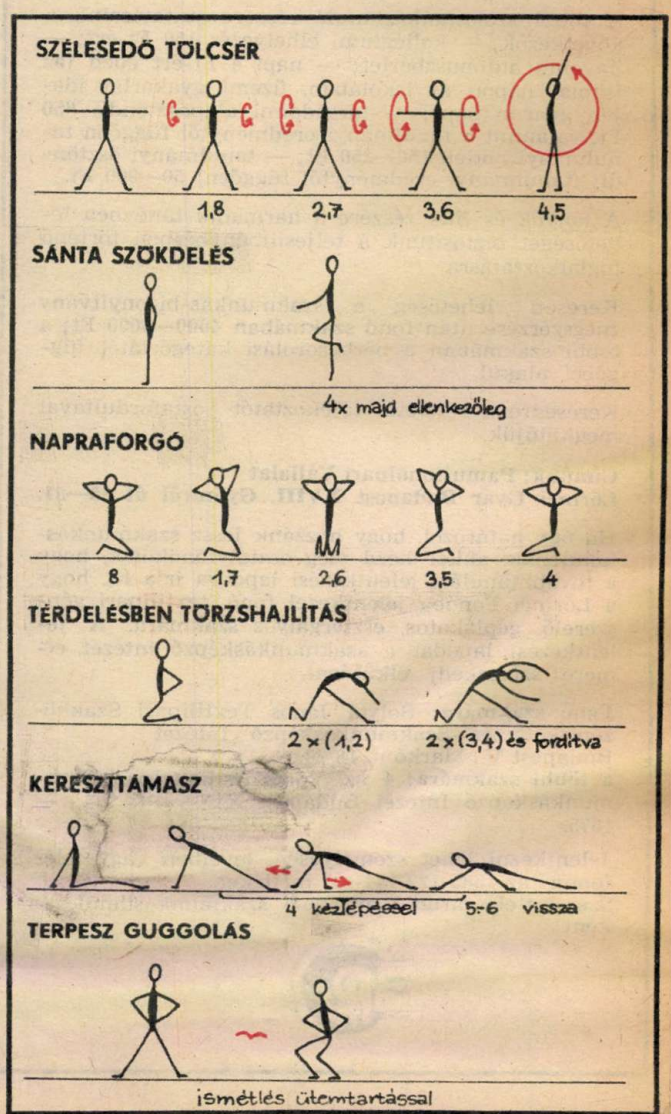

PÁLYAVÁLASZTÓK!

A Lőrinci Fonó vár benneteket, nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett lányok és fiúk!

Az 1986/87-es tanévre a következő szakmára iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14—15 éves lányokat és fiúkat!

Lányokat — fonó; fiúkat — textilipari gépszerelő, géplakatos, esztergályos szakmára szerződtetünk a Lőrinci Fonó szakmunkástanulójaként! FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

A tanulmányi idő 3 év. A tanulmányi idő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók nyújtanak segítséget a fenti szakmákat választó, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsgák letételéhez és a szakmunkás-bizonyítvány megszerzéséhez.

Juttatásaink fonó szakmunkástanulók részére:
— napi 4 Ft-ért ebéd; — autóbuszbérlet, havi 20 Ft-ért; — kollégiumi elhelyezés 150 Ft-ért.

A három tanév teljes idejére ingyenesek a tankönyvek, tanszerek; a munkaruha, iskolaköpeny, fejkendő, munkacipő. Ezenkívül a tanulókat a következő juttatások illetik meg havonta: — tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően) 250—1100 Ft-ig; — társadalmi alapösztöndíj 650 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft-ig terjed (tanulmányi eredménytől függően).

A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők; — kollégiumi elhelyezés 150 Ft-ért; — havonta autóbuszbérlet; — napi 4 Ft-ért ebéd (az iskolai napon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban); — társadalmi alapösztöndíj 650 Ft, valamint a tanulmányi eredménytől függően tanulmányi pótlék 150—250 Ft; — tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől függően) 50—900 Ft.

A lányok és fiúk részére a harmadik tanévben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.

Kereseti lehetőség a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után fonó szakmában 4000—6000 Ft; a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően alakul.

Kérésedre a részletes tájékoztatót postafordultával megküldjük.

Címünk: Pamutfonóipari Vállalat
Lőrinci Gyár Budapest XVIII. Gyömrői út 85—91.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a Lőrinci Fonóba jelentkezel fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos, esztergályos szakmára. A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedj elküldeni.

Fonó szakmára: Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet
Budapest V., Markó u. 18/20.;
a többi szakmára: 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet Budapest XIX., Pf. 134. — 1675.

Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon az 585-122/184-es melléken.
Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

Jelentkezzetek PAPÍRIPARI SZAKMUNKÁSTANULÓNAK!

A gondolatok rögzítése ősi igény. Az ősember a barlang falára festett. Az ókoriak a kőbaltát és a papiruszt használták.

A legidőállóbb a PAPÍR.

Több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag sem pótolni a kultúra terjesztésében, az emberi tudomány rögzítésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban egyre bővülnek.

FIATALOK! Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei. Gyertek a Csepeli Papírgyárba CELLULÓZ- és PAPÍRGYÁRTÓ, valamint PAPÍRFELDOLGOZÓ szakmunkástanulónak.

Biztos jövő, jelentős kedvezmények a tanulás idejére.

A képzési idő 3 év.

Az elméleti oktatás helye: 50. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet (Budapest, XXI., Csepel, Bajáki Ferenc u. 27.). A gyakorlati oktatás helye a Csepeli Papírgyár.

A képzés ideje alatt tanulóinknak az alábbi kedvezményeket adjuk:

— tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (3000—1000 Ft);

— tanulmányi pótlék (10—15 %) és tanulmányi ösztöndíj az 1/1985. MM. sz. rendelet szerint (50—900 Ft);

— térítésmentes ebéd;

— teljes tanfelszerelés és munkaruha;

— minden tanévben egy teljes öltözet ruha;

— kollégiumi elhelyezés;

— ingyenes kirándulásokat szervezünk;

— ingyenes üdülés;

— szünidőben vállalt munka esetén a munkakörnek megfelelő teljes bér;

— tanulmányi eredménytől függően minden sikeresen befejezett tanév végén 1000—2500 Ft jutalmat fizetünk;

— sportolási lehetőségek, strand és sportlétesítmények a gyár közelében;

— ifjúsági klub, könyvtár.

Bővebb felvilásítást ad a Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya.

Cím: Budapest, XXI., Duna u. 42. — 1751.

Telefon: 279-620/301, 535 mellék.

VÁRUNK BENNETEKET!

FIATALOK, FIGYELEM!

A BUDAPRINT Magyar Pamutipar általános iskolát végző **lányokat fonó-szövő; fiúkat textilgépszerelő, géplakatos, villanyszerelő és csőszerelő szakmunkástanulónak iskoláz be.**

Felvételi vizsga nincs. **Tanulóidő 3 év.**

Tanulmányi ösztöndíj: 50—750 Ft/hó — a tanulmányi eredménytől függően.

Társadalmi ösztöndíj: 500—750 Ft/hó, a III. évben szakmunkásbér 2500—3500 Ft/hó — a tanulmányi előmeneteltől függően.

Kollégiumi elhelyezést, teljes ellátást és egyéb juttatást a tanulmányi szerződés alapján biztosítunk tanulóink részére.

A szakmunkásvizsga után a **kereseti lehetőség: lányoknak 4500—7500 Ft; fiúknak 3800—5000 Ft.**
Jelentkezni lehet: munkanapokon 7—14 óráig. Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Címünk:
BUDAPRINT
Magyar Pamutipar
személyzeti-oktatási osztály
Budapest,
Lahner György u. 30. — 1046.
Telefon:
693-847,
vagy 693-111/115 mellék.

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK
az 1986/87-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra:

hegesztő, marós, esztergályos, vas- és fémszerkezetlakatos, ács-állványozó, kőműves (kiemelt szakmák); géplakatos, villamosgép-szerelő, vegyi és élelmiszeripari gépszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, vízvezeték- és -készülékszerelő, erősáramú berendezés-szerelő, villamoshálózat-szerelő, autóvillamossági szerelő, elektroműszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló, tapétázó, vegyianyaggyártó, irányítástechnikai műszerész (csak érettségizettek részére); autószerelő (budapestiek részére).

A kiemelt szakmákban a tanulók, a tanulmányi ösztöndíjon felül havi **200 Ft kiegészítést kapnak.**

A tanulókkal társadalmi ösztöndíj-szerződést kötünk, melynek összege 300—1000 Ft-ig terjedhet, valamint ennek 10—50%-ig tanulmányi pótlékot adunk, a tanulmányi eredménytől függően.

Gyakorlati oktatás alatt a tanulók kedvezményes ebédet, védőruhát; nyereségrészesedést kapnak.

A vállalati törzsgárdatagságnál a tanulóéveket beszámítjuk. A szakmunkásvizsga letétele után a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Várjuk az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését!

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti és oktatási osztályán (Budapest, IX., Kén u. 5. — 1097. Telefon: 277-275).

ELŐSZÖR MAGYARORSZÁGON! SZAGOS KÖNYV!

Illatevők a Földön...
Orrbolygón fogytán a táplálék...
Hogyan kerülnek
a bolygó lakói a Földre,
és ott milyen bonyodalmakba
keverednek?
Ezt meséli el
Berkes Péter — Csukás István —
Sajdik Ferenc

ŰRHAJÓ AZ ORRBOLYGÓRÓL

című szagos-illatos-
szines mesekönyve.

Kapható a könyvesboltokban.

Ára 120 forint.

SZAGOS KÖNYV! ELŐSZÖR MAGYARORSZÁGON!

Szabadidő

JÓ ÉTVÁGYAT!

Aligha van manapság olyan gyerek, aki ne szorulna rá, hogy néhanapján önállóan készítsen magának ennivalót. Sokan mégis inkább hot dogot vásárolnak a sarkon, mintsem nekiálljanak főzőcskézni. Azt gondolják, a sütés-főzés nehéz, igazán csak felnőtteknek való dolog. Pedig sok olyan enni-innivaló van, amit még egy kisgyerek is játszva el tud készíteni. Csak egyszer hozzá kell fogni!

Ehhez szeretnénk segítséget nyújtani a Pajtásban most elindított főzőiskolával. Ezentúl minden számban találtok majd egy-egy receptet. Először nagyon egyszerűeket, majd fokozatosan egyre nehezebbeket. Az a célunk, hogy minden gyerek megismerje a sütés-főzés legalapvetőbb fogásait, és egy kis gyakorlatra tegyen szert a konyhai munkában.

Azt tanácsoljuk rendre vágjátok ki ezeket a recepteket és ragasszátok egy füzetbe. Így azután lesz egy szakácskönyvetek, amibe a főzés közben szerzett saját tapasztalataitokat is beleírhatjátok. Azok között, akik ez év június 13-ig beküldik a Pajtás szerkesztőségébe saját kezűleg készített, ötletekkel kiegészített, esetleg rajzokkal díszített szakácskönyvüket, jutalmakat orsolunk ki.

Még egy fontos dolog: mielőtt hozzákezdenétek a főzőcskézéshez, kérjétek ki szüleitek, nagyszüleitek tanácsát, mert a konyhában sok veszély is leselkedik rátok. Elsősorban a gáz- és villanytűzhely, meg az elektromos háztartási eszközök használatával kell megismerkednetek. Főzés előtt mindig mossatok kezet, vegyetek fel köténytyt. Legyen kezetek ügyében konyharuha vagy fogókesztyű, amivel a forró edényeket megfogjátok. Vigyázva bánjatok az éles késekkel. Ha valami leesik, lecsöpög a földre, azonnal söpörjétek össze, töröljétek fel, nehogy elcsússzatok rajta. Ételtel teli edényt soha ne hagyjatok a tűzhely vagy az asztal szélén, mert könnyen lebillenhet és leforrázhat benneteket. És végül, ha megégetitek magatokat, azonnal tartsátok az égett testrészt hideg folyóvíz alá, mert ez enyhíti legjobban a fájdalmat.

A munkához mindnyájatoknak bátor kísérletező kedvet, sok jól sikerült ételt kívánunk!

Kakaó

Készítéséhez kell egy tejeslábas (olyan, amiben csak tejet forralunk, illetve csak tejes ételeket főzünk, zsíros, fűszeres fogásokat nem teszünk bele), egy bögre vagy csésze, egy kiskanál, meg egy szűrő.

Hozzávalók egy személyre: 2,5 dl tej, 1 púpozott kiskanál kakaópor, 2 kiskanál cukor.

Tedd a kakaót meg a cukrot a bögrébe, önts rá három evőkanál tejet és keverd addig, amíg a kakaópor csomói teljesen el nem olvadtak.

A maradék tejet öntsd a tejeslábasba és tedd a tűzre.

Ha mégis maradtak csomók a cukros-kakaós keverékben, akkor szűrőn keresztül öntsd a többi tejhez. A csomókat egy kávéskanállal ügyesen átnyomkodhatod a szűrő szitáján.

Ha a kakaóport a tejjel a bögrében sikerült csomómentesre, keverned, akkor nincs szükség a szűrőre, egyszerűen csak öntsd a lábasban levő tejbe, és várd meg, amíg felforr. Zárd el a tüzet, és a kész kakaót hagyd egy kicsit kihűlni.

Ha zacskós — gyárban már pasztőrözött — tejből több személyre főzöl kakaót, akkor nem kell az egészet fölforralni. Elég, ha a cukros-kakaós keverékkel csak néhány deci tejet forralsz fel, a többit pedig utánaöntve csak melegíted.

Van, aki úgy készíti a kakaót, hogy a cukrot meg a kakaóport vízzel keveri simára és úgy önti a tejbe. Így valamivel hígabb lesz az ital, de az ízében nem nagyon lehet észrevenni a különbséget.

Pákozdi Judit

KAPÁS!...

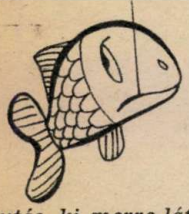

Gyakran előfordul, hogy a gyerekek maguk eszkábálta felszereléssel horgásznak, s amikor megjelenik a halőr, uzsgyi, futás, ki merre lát. Pedig a felesleges izgalmakat könnyű megelőzni. Mindössze százötven forintért egész évre szóló gyermekjegy váltható. Hogy hol, és hogy ez mire jogosít, arról dr. Karcz Jenőné, a Magyar Országos Horgász Szövetség ügyfélforgalmának vezetője ezt mondta:

— Jegyet a horgászegyesületekben, a MOHOSZ megyei irodáiban és a központi ügyfélirodánál lehet váltani. Utóbbi Budapesten, az V. Október 6. utca 20. szám alatt található, szombat és vasárnap kivételével mindennap nyitva 8—16.30 óráig. A pénzen kívül csak a név, a lakcím és a születési év szükséges. A korhatár 14 év. Horgászás közben a jegyet mindenkinek magánál kell tartania, hogyha a halőr ellenőriz, fel tudja mutatni. Javaslom, figyelmesen olvassátok el a jegyre nyomtatott szöveget. Ebből részletesen meg lehet tudni, mit szabad, mit nem. Néhány fontos szabály: csak felnőtt személy felügyelete mellett lehet horgászni... Egy úszós felszerelést lehet használni, egy horoggal... Napnyugta után, napkeltéig gyerek nem horgászhat... Vannak méretkorlátozás alá tartozó halak, mint az angolna, amúr, balin, csuka, fekete süger, harcsa, kecsege, kősüllő, márna, ponty, süllő, sebes- és szivárványos pisztráng. Aki ilyet fog, az köteles a halat rögtön visszahelyezni a vízbe. Ugyancsak tilos a jegyen felsorolt védett halakat kifogni. Viszont keszegfélékből, törpeharcsából, sügérből, kárászból naponta öt kiló fogható. Ez már csak az ügyességen és a szerencsén múlik.

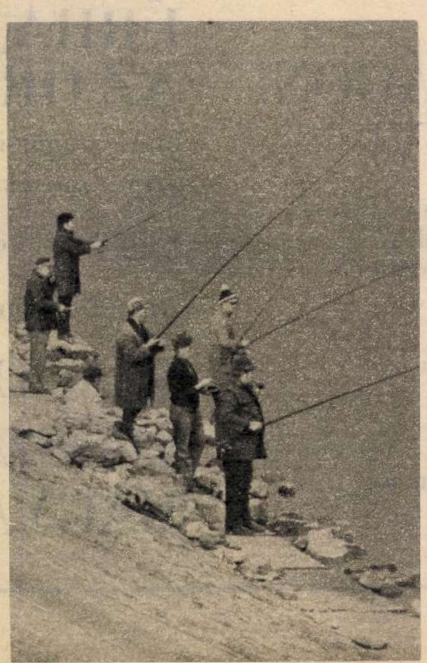

ÖLTÖGETŐ

Norvég kötésű, tyúklábmintás pulóver és sapka

Anyaga kb. 35 dkg sötétkék, esetleg piros vagy rózsaszínű és kb. 30 dkg fehér zefírfonal 4 szálas; 3-as és 4-es kötőtűvel kötjük.

A pulóvert sötétkék fonallal, 1 sima, 1 fordított patentkötéssel és szabásminta szerinti méretben kezdjük el, 3-as tűvel. Kb. 5 cm magasságú patentkötés után 4-es tűvel, sima kötéssel folytatjuk tovább a munkát az alábbi minta szerint. 1. sor: Először 2 sötétkék szemet kötünk, majd 2 fehér és 6 sötétkék szem váltakozik a soron végig. (A másik színű fonalat a szemek mögött vezetjük.) A 2. és minden páros sort végig fordítottan kötjük. Az előző sorban levő szemek fölé azonos színű szemeket kötünk, tehát a szemek színe mindig csak a simán kötött, páratlan sorokban változik. A másik fonalat itt a szemek előtt vezetjük tovább. 3. sor: Előbb 2 sötétkék szem, majd 6 fehér és 2 sötétkék szem váltakozik a soron végig; 5. sor: Itt mindjárt 6 fehér szemmel kezdünk és 2 sötétkék, 6 fehér szem váltakozásával dolgozunk. 7. sor: Előbb 4 sötétkék szemet kötünk, majd 2 fehér és 6 sötétkék váltakozik a soron végig. A 9. sornál az 1. sortól ismételjük a mintát.

A szabásminta szerint elkészített részeket összeállítjuk. A nyakkivágás kerületének megfelelő szélességű, kb. 9 cm magas pántot kötünk patentkötéssel, melyet utólag rádolgozunk a pulóver nyakkivágására. A nyakpántba cipzárt dolgozunk vagy összevarrjuk.

A sapka mintája azonos a pulóverével. Előbb itt is 3-as tűvel a fej kerületének megfelelő szélességben 4 cm magas patentrészt kötünk a sötétkék fonalból, majd 4-es tűvel, az előbbiekben leírt tyúklábmintával folytatjuk a munkát. Kb. 18 cm magasságnál sötétkék fonallal, 3-as tűvel 1 sima, 1 fordított patentkötésre térünk át, s e részben hirtelen fogyasztjuk össze a szemeket. A sapkát összevarrjuk. Csúcsába sodrott zsinóron lógó pompont erősítünk.

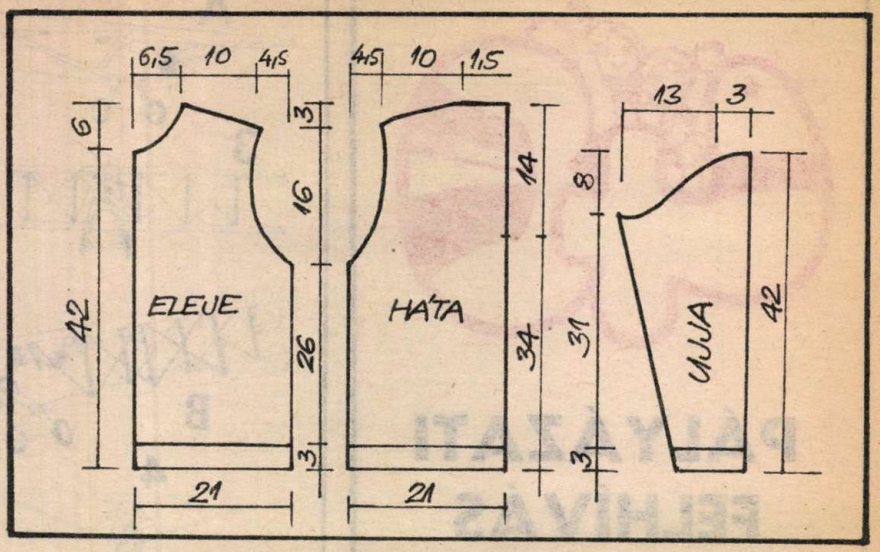

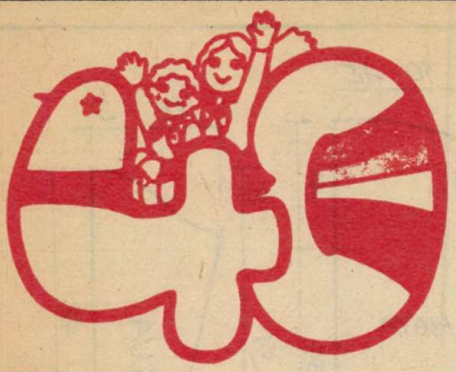

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Közeledik az úttörőszövetség 40. születésnapja és a tiszteletére rendezendő VIII. országos úttörőtalálkozó, melyen minden úttörőcsapat küldötte részt vesz. Meg lehet választani az úttörőcsapat küldöttét (küldötteit) a minden részrehajlástól mentes SZÁMÍTÓGÉP segítségével is.

Hogyan? Ennek megvalósítására írunk ki pályázatot!

A programmal való szavazás feltétele, hogy az úttörőtanács elfogadja a jelöltek listáját (maximum 10 fő), megadja a választható küldöttek számát, megnevezze azokat a szempontokat (maximum 10), amelyek alapján választásukat ajánlja.

A program készítésekor az alábiakra ügyeljetek:

1. A jelöltek listája kapcsán gondoljatok az egyértelmű azonosításra.

2. A megadott küldöttszámnak megfelelően kell választani a szavazóknak a jelölőlistáról és a választást indokló szempontokból.

3. Biztonsági okokból gondoskodjatok a szavazás részeredményeinek feljegyzéséről.

4. Az utolsó raj szavazását követően a programnak automatikusan összesíteni kell az eredményt (azaz megjelölni a küldött(ek) nevét, azonosítóit, pontszámát és azokat a szempontokat, amelyek figyelembevételével megválasztották őket).

5. Vegyétek figyelembe a titkosságot, vagyis a program lefutása során ne mutasson a szavazóknak részeredményt.

6. A programot ellenőrizzétek, és a tesztadatokat is küldjétek be!

A programok basic nyelven készülhetnek HT 1080Z, Primo (A–32; A–48; A–69) valamint Commodore (16, 20, 64) géptípusokra.

Beküldési határidő: 1986. február 3.

Címünk: Magyar Úttörők Szövetsége Országos Tanácsa, Budapest Pf. 72. – 1388.

A programot rövid kazettán küldjétek be, nevezzétek meg a gépetek típusát, és mellékeljetek egy megcímzett válaszborítékot!

Pályázataitokat szakértők értékelik. Mintaprogramot a Pajtásban közlünk, hogy minden úttörőcsapat használni tudja.

A legjobb pályaművek beküldőit értékes jutalmakkal honorálja a zsűri.

Jó munkát kívánunk minden programalkotónak!

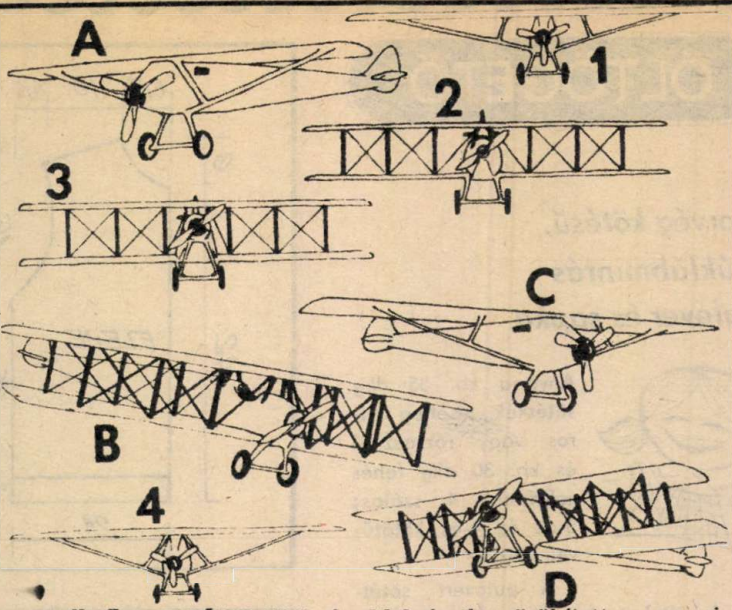

REPÜLŐREJTVÉNY. Elöl- és oldalnézetben örökített meg a rajzoló néhány repülőgépet. Próbáld meg párosítani őket!

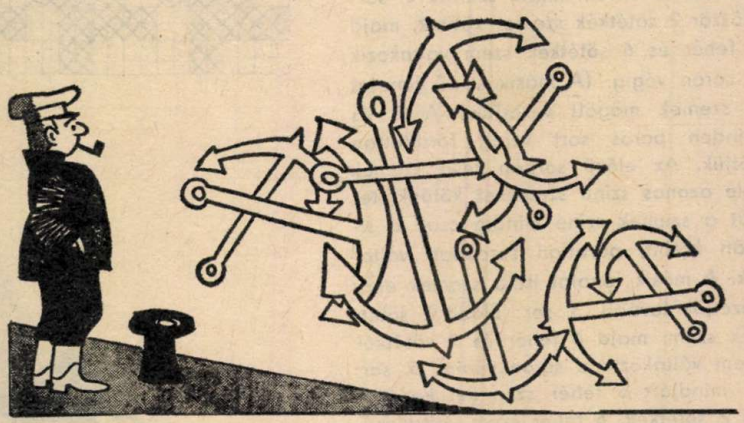

VASMACSKÁK. Segíts megállapítani a tengerésznek, hogy hány darab horgony van a kikötőben!

POP–REJTVÉNY

Dévényi Tibor kérdezi:
a képen látható rockegyüttes vezetőjének mi a neve?
73. Schuster Lóránt 10. Balázs Ferenc 85. Patoky Attila

A helyesnek vélt megfejtéseket továbbra is írjátok fel rejtvény-füzetetekbe, mert az év végi játékban csak azok vehetnek részt, akik birtokában lesznek az összes – számmal ellátott – megfejtésnek.

TÖPRENGŐ

Rejtvényeink megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók – már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A levelezőlapra (vagy a borítékra) írd rá: „TÖPRENGŐ"!

Beküldési határidő: 1986. I. 16.

SZERKESZTI: HORVÁTH ANNAMÁRIA

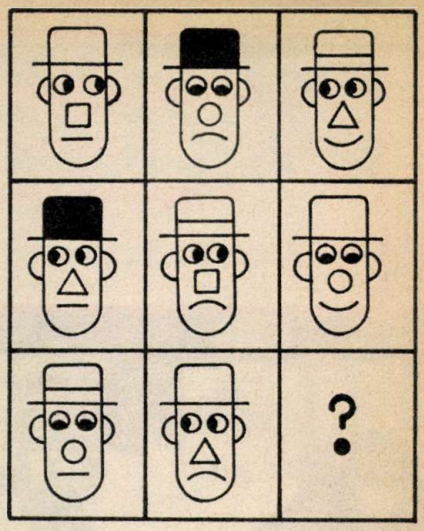

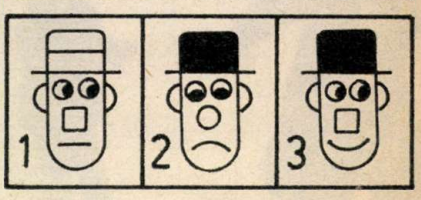

LOGIKUSAN GONDOLKODSZ? Hogyha igen, akkor nem lesz nehéz rájönnöd arra, hogy hányas számú figura kerül a kérdőjel helyére.

SAKK

Ötödik feladványunk is két (2) lépéses. Csak fehérnek azt a kezdőlépését (a kulcslépést) kell beküldeni, amely után bármit is lép fekete, a mattot védeni nem tudja.

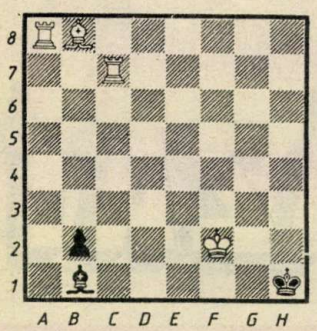

A november 14-én közölt feladvány megoldása: 1. Hf3 e5! Feketét ezzel kétfelől is fenyegeti matt (Va1 és Vb5), az e5-ön álló huszár ütésével az egyik védhető, de a másik már nem.

A jutalmat nyerők neveit mostantól kezdve — technikai okok miatt — csak a feladvány megjelenését követő harmadik hónapban tudjuk közölni. Ne aggódjon tehát senki, fejtsen továbbra is szorgalmasan, mert a megfejtéseket nyilvántartjuk.

Földeák Árpád

PÁROSÍTÁS. Öt országot és öt fővárost sorolunk fel az alábbiakban. Az a feladatod, hogy párosítsd őket, azaz találd meg az egyes országok fővárosát!

Dánia, Törökország, Delhi, Helsinki, Portugália, Koppenhága, Ankara, India, Lisszabon, Finnország.

Egy vidám versike szerepel e heti rejtvényünkben.

A hóember öröme

Aludni szomorúan ment,
de reggel már vidáman
kelt;

a befejező két sort megtalálod a vízszintes 1., a függőleges 5., továbbá a vízszintes 16., és 29. sz. sorokban.

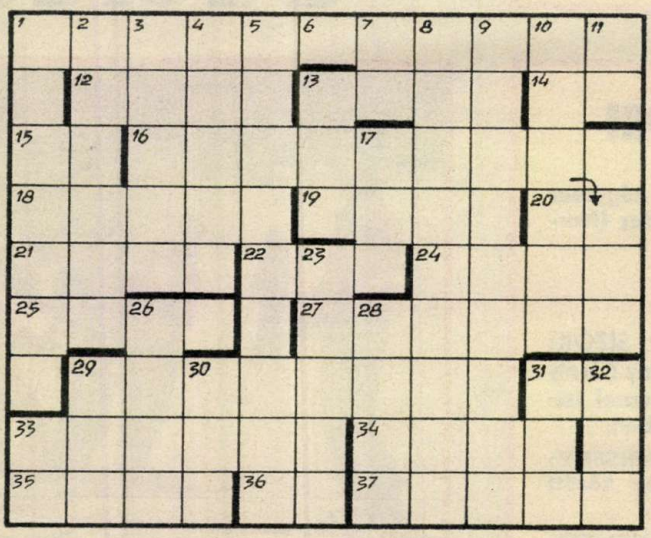

VÍZSZINTES: 1. A vers folytatása (1.) 12. Deszkából készíti, csomagolásra használják. 13. Tili-... 14. Szintén. 15. Kiejtett mássalhangzó. 16. A vers folytatása (3.) 18. Nagy költőnk (János). 19. Előfordul. 20. Spanyol és román autójel. 21. Becézett női név. 22. Országos Rendező Iroda. 24. Tragikus sorsú olasz politikus (Aldo). 25. Húsos, pozsgás levelű afrikai növény. 27. Bizonyít, adatokkal alátámaszt. 29. A vers befejező része. 31. Tova. 33. Kiabáló, üvöltő. 34. Fociban a szélső igéje lehet. 35. Nagy város Franciaországban (LAON). 36. Üres tál! 37. Felfogtam a lényegét.

FÜGGŐLEGES: 1. Konyhai eszköz, a fiúk kezében is jól áll. 2. Titkot kifecseg. 3. Daginak is „becézzük". 4. Paradicsomi. 5. A vers folytatása (2.) 6. Hidrogén. 7. Azonos magánhanzók. 8. Iskola, főleg egyetem ismert latin elnevezése. 9. Elrendeli a harckészültséget. 10. A legnagyobb római szónok (Marcus Tullius.) 11. Osztrák és svéd autójel. 13. Aromás ital, ilyenkor télen forrón isszuk. 17. A sí régies elnevezése. 23. Fájdalomcsillapító. 26. Csomót bontó. 28. Csavaros észjárású székely ember. 29. Ellenértéke. 30. Micsodán? 31. Férfinév. 32. Kacat. 33. Röfik otthona.

NYERTESEK. A 31. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Bodor Elvira, Bp. XVIII.,; Vandus Norbert, Bp. III.; Pérces Csaba, Tolna; Csörgi Péter, Debrecen; Franczen Beáta, Lenti; Frank Irén, Zákányszék; Kálmánchelyi Anikó, Debrecen; Kovács András, Csurgó; Máté Teréz, Fadd; Mészáros Gizella, Vasad; Monzéger Ildikó, Püspökladány; Nagy Dóra, Kiskunhalas; Polyák Andrea, Hódmezővásárhely; Szabó László, Kistelek; Szekó Anikó, Mohács; Széles Erzsébet, Debrecen; Szentgyörgyi László, Diósd; Szerencse Balázs, Bánhalma; Varga Ildikó, Karancsberény.

Az 1985/32. szám megfejtéséért jutalmat kapnak: Banai Erika, Varga Ágnes, Budapest; Albert Zoltán, Győr-Ménfőcsanak; Csöngető Krisztina, Tét; Farkas László, Dabrony; Gajdó Ágnes, Előszállás; Gergácz Márta, Agyagosszergény; Giesz Emília, Csákvár; Gyarmati Csilla, Sopron, Gyárfás Márta, Nyársapát; Hermann Zsuzsanna, Nyergesújfalu; Kocsis Ottó, Beled; Kovács Edina, Ócsa; Kovács Sándor, Páli; Lakos Katalin, Mihályfi; Schubert Éva, Petőháza; Szilágyi Katalin, Kaba; Szűcs Tünde, Földes; Vágó Rita, Szászberek; Virág Teréz, Mezőfalva.

Sorozatunk januári cikkeivel egy kis kalandozásra hívunk benneteket a havas lejtők környékére, ahol rengeteg érdekes és izgalmas dolog történik a téli szezonban. A hónap sportága a sí

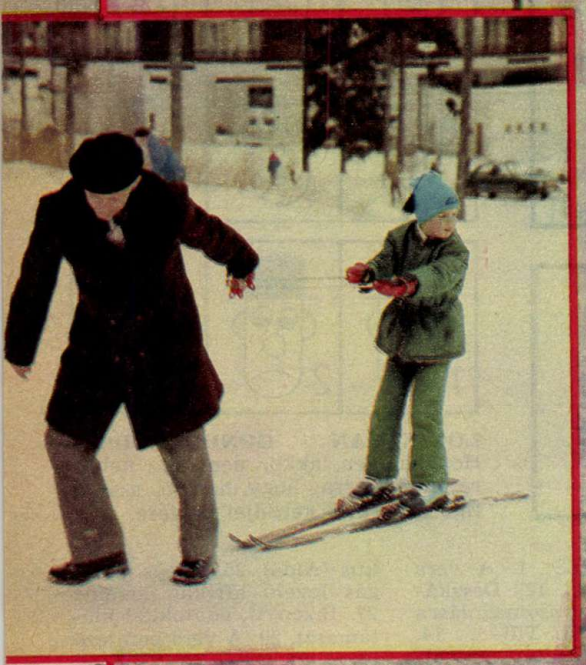

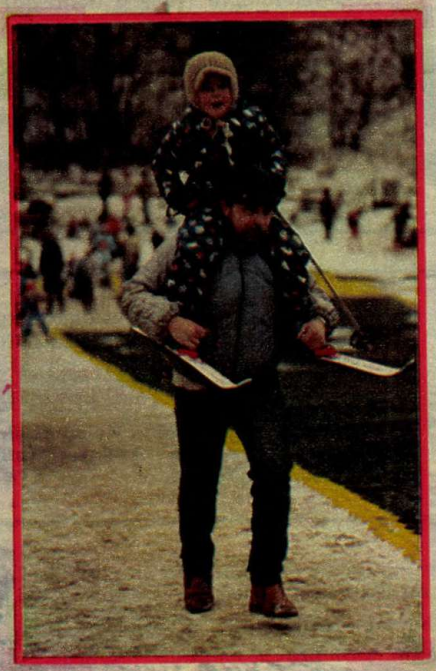

VIGYÁZAT,

A HÓNAP SPORTÁGA

LÉC-SZTORI

AZ ELSŐ LELET: egy négyezer éves barlangrajz Rodoy (Norvégia) szigetén.

AZ ELSŐ VERSENY: 1879. Oslo.

AZ ELSŐ MAGYAR SÍZŐK: Bély Mihály és Demény Károly Budán, valamint Chernel István Kőszegen, 1892-ben.

AZ ELSŐ HAZAI VERSENY: Szabadka és Újvidék között 1896-ban, sífutásban.

MEGALAKUL A FIS (NEMZETKÖZI SÍ SZÖVETSÉG): 1924 januárjában.

LEGJOBB MAGYAR HELYEZÉS: Fischer László tizenkettedik Lake Placid (téli olimpia – 1980.) síugró versenyén.

SÍKOS AZ ÚT!

Mikor a friss hó illatát hordozza már a szél, úgy benépesülnek nálunk a sípályák, mint nyáron a strandok. Nyüzsgő, zajos kavalkád lepi el ilyenkor a hegyoldalakat, az ország sítalpas népe igyekszik minden percet kihasználni abból a hetven havas napból, mellyel évente megáld bennünket a természet.

– Több mint félmillióan hódolnak ennek a sportágnak – mondja Holéczi Tibor, a síszövetség főtitkára – pedig hát bennünket tényleg nem lehet a nagy sínemzetek közé sorolni. Igaz, korábban is volt siélet Magyarországon, de a hatvanas évek végén duzzadt föl csak ilyen szépen a táborunk. Mert hát a felszerelés, akárhogy is nézzük, nem olcsó dolog...

Tényleg nem az. A hetedikes Kleberc Tamás nem is olyan régen kezdett sízni, alig három hónapja annak, hogy a Szabadság-hegy műanyag pályáján megtette azokat a bizonyos első métereket. Egyébként Vácott lakik, minden hétvégén vonatra ül, nem sajnálja azt az egyórányi utazást oda-vissza, mert közben majdnem elolvas egy könyvet.

– Ezt a Head típusú lécet – mutat a piros sítalpakra Tamás – kétezer-kétszáz forintért vettük. Persze kellett hozzá a speciális cipő, a bot, a kezeslábas is, hát nem is tudom most hirtelen mennyit tehet ez ki így együtt. A kötés kiválasztása volt a legnehezebb, azt mondják különben is ez a felszerelés lelke. Ezzel erősíti a cipőjére az ember a léceket, ha szoros az a baj, ha laza, akkor az a baj, szóval nagyon oda kell figyelni...

Persze ugyanilyen fontos a léc kiválasztása is. Azt mondják a szakemberek, akkor vásárolt jól a sízö, ha a léc hosszúsága megegyezik a saját testmagasságával. Merthogy a túl rövid talp nagyobb sebességnél már nem tart irányt, a túl hosszú pedig a fordulókban okozhat gondot. No, és itt van még a ruha. Csak két követelményt kell kielégítenie: ne ázzon át, és ne akadályozza a mozgást... Hogy megfelel-e a divat legújabb irányzatainak, az már csak amolyan huszadrangú „luxusszempont".

Még úgy tizenöt esztendővel ezelőtt is a magyar Iskolabútorgyár léceivel szerelték fel a svájci hadsereget. Ma már nem gyártunk sítalpakat. Baj? Nem baj? Ki tudja? Az import áru általában drágább... No, e viszonylagos drágaság ellenére 1980. és 1982. között több mint nyolcvannégy ezer pár lécet adott el a TRIÁL. Most is ott díszelegnek a kirakatokban, a szép, ezüst színű Elan-ok. Igaz, inkább csak az egészen kicsiknek való öntött műanyagléc, és a felnőtteknek való hosszú talpak találhatók az üzletekben, egy tízévesnek bizony várnia kell, míg kifogja a neki megfelelő hosszúságú lécet.

Mondjuk, a felszerelés már megvan. Mi kell ahhoz, hogy valaki megtanuljon sízni? Hát elsősorban egy tanfolyam, ahová beiratkozhat...

– Negyven gyerekkel tudok egyszerre foglalkozni – mondja Majtényi Anikó, az OSC edzőnője –, de ahhoz elég három-négy kiadós edzés, hogy valaki megtanulja a legfontosabb dolgokat.

Eltöprengtünk, vajon kell-e valamiféle tehetség is hozzá, hogy valaki elsajátítsa ezeket az alapelemeket. Mesélik, nem ördöngösség a sízés, csak hát van egy pont, amit le kell valahogy gyűrni, amin át kell lendülni. Mert ott a lejtő tetején sokakat elfog a félsz. Menjek? Ne menjek?! Töpreng, vívódik a kezdő az első pillanatokban, mert ami csak egy lankának tűnt még cipőben, az félelmetes mélységgé változhat már lécekkel a talpán.

– Persze a gyerekeknek jobban megy – mondja az edzőnő. – Ők valahogy bátrabbak, vakmerőbbek, mint a felnőttek.

A nyolcadikos Kaminszky László is ezen a télen tanult meg sízni. Hogy hányszor esett el, nem is számolta. Nem érdekes, mondja, a lejtő mindenképpen kizsarolja magának ezt a tanulópénzt. No persze, Laci most már inkább a haladók táborába sorolható, mert ahelyett, hogy minden idegszálával a fordulóra koncentrálna, már élvezi a száguldást, élvezi az arcába vágódó harapós levegőt.

– A „hóekével" kezdtünk – magyarázza a magasra nőtt fiú. – Ez biztonságos, lassú lesiklás, a két léc spicce elöl összeér, így fékezi magát az ember. Csak azután tanultuk meg az egyenes siklást, egy ártatlan lankán. Később a fordulókat gyakoroltuk, először hóekével, majd zárt lábbal. Tényleg elég volt az egészhez hat–nyolc óra; aztán már a nagyobb lejtőkön is lemerészkedtem. Bizonyos dolgokat csak alapos gyakorlás után érdemes megkockáztatni. Fölgyorsulhat valaki akár ötven–hatvan kilométeres sebességre is, de ha olyankor nem tudja, hogy mit csináljon, akkor baj van.

Laci néhány évig még talán beéri a Normafa lejtőjével. Aztán lehet, hogy mint annyi honfitársa, ő is fölkerekedik, s meglátogatja Csehszlovákiában a Csorba-tó melletti gyorsabb pályákat, vagy elutazik a bolgár síparadicsomba, Vitosába, esetleg befizet egy kapruni (Ausztria) sítúrára. Ki tudja?

Egy azonban biztos. Sikerült őt is „megfertőzni" a sportág szépségeivel, s a sí, a testmozgás, talán ugyanolyan helyet tölt majd be az életében, mint a fogmosás.

Szükségletévé válik...

S. F.

Fotó: SZALAY BÉLA

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Olvasószerkesztő: CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
Telefon: 321-987, 321-988, 321-989
Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: egész évre 157,50 Ft, I. félévre 90 Ft, II. félévre 67,50 Ft.

85.2764
Athenaeum Nyomda Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

INTER HUMOR

Összeállításunkat külföldi testvér-gyereklapokban – Jóbarát (román), Jó Pajtás (jugoszláv), Pionyerszkaja Pravda (szovjet), Swiat Mlodych (lengyel), Szedmicska Pioniru (csehszlovák), Szeptemvrijcse (bolgár), Trommel (NDK-beli) – megjelent karikatúrákból válogattuk.

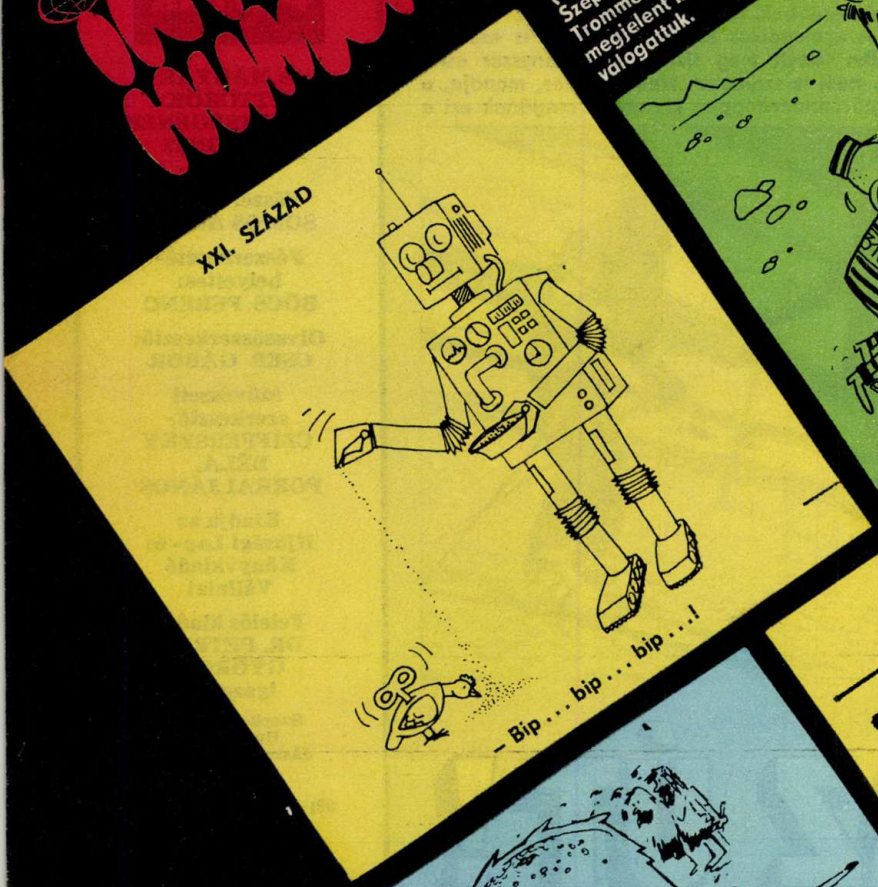

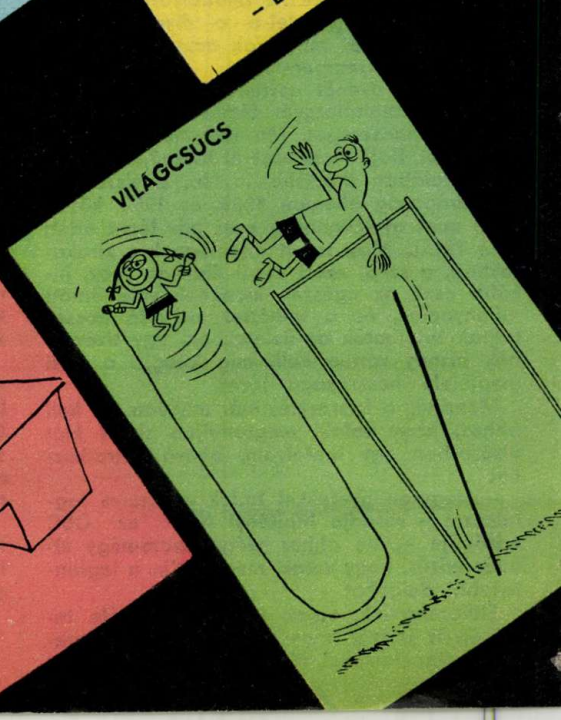

86/2
XLI. ÉVF. • 1986. JANUÁR 16. • ÁRA: 4,50 Ft

PAJTÁS

AZ ÉN TÖRTÉNETEM

A LEGIDŐSEBB

Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke átadja a Munka Vörös Zászló Érdemrendet a 70 éves László Gyulának

Aki először találkozik László Gyulával, a Pajtás első főszerkesztőjével, okvetlenül érez valami enyhe zavart. Lapunk első száma ugyanis 1946. december 20-án jelent meg, az egykori főszerkesztő viszont ötvenvalahány éves. Ezek szerint egy tízegynéhány esztendős fiút bíztak volna meg annak idején a gyerekek lapjának létrehozásával? Nem, nem, itt valami nem stimmel!

A titok nyitja László Gyula egyéniségében rejlik. Magabiztossága, egészséges humora, élénk szelleme és fiatalos külseje vezeti félre az embert. Mert valójában tavaly múlt 70 éves, csak hát... valahogy elfelejtett megöregedni.

*

— Két dologra emlékszem a gyerekkoromból egészen tisztán. Hogy amióta az eszemet tudtam, tanító akartam lenni, és arra, hogy ez teljesen kilátástalan dolog volt. Mert hiába voltam kitűnő tanuló, a négy polgári iskola elvégzése után kenyérkereső foglalkozás után kellett néznem. Hatéves voltam, amikor édesapám meghalt... Szegények voltunk. Persze, abban az időben az egész világot megrázó gazdasági válság éveiben még inasnak is nehéz volt elhelyezkedni. Voltam bőröndös, könyvkereskedő — értsd: cipeltem a könyveket a megrendelők lakására, vagy a kiadóktól az üzletbe —, címfestő, meg a jó ég tudja még mi minden. Heti 3 pengő fizetést kaptam, ami körülbelül arra volt elég, hogy megebédelhettem a népkonyhán. Már persze, ha megkaptam azt az összeget. A címfestő mester például már ötheti béremmel tartozott, amikor közös megegyezéssel felbontottuk a munkaviszonyt. A formaságok roppant egyszerűen zajlottak le. Hozzávágtam a készülő táblát. A bőröndöstől való búcsúm is nélkülözte a lírai pillanatokat. Amikor először kezdett kalapáccsal dobálni, már tudtam, hogy nem fogunk együtt megöregedni. Az önérzet, az igazságtalanságok miatt érzett düh apró lázadásai voltak ezek, de hát végül is az ilyen és ehhez hasonló esetekből született szerte Európában a munkásmozgalom, a kizsákmányolás elleni szervezett harc.

Én is hamar megtaláltam az odavezető utat Máig is őrzök egy műsoros belépőt, amelyen ez a szöveg olvasható: „... a 16 éves László Gyuszi saját versét szavalja..." A szociáldemokrata párt Gyermekbarát Szövetségének rendezvényére készült, 1931-ben. Munkásotthonokban léptünk fel, kirándulásokon vettünk részt, és egy-egy szelet zsíros kenyér mellett jeleneteket adtunk elő, énekeltünk, verseket mondtunk.

Mindez persze, elsősorban arra volt jó, hogy fedezze a kommunisták illegális tevékenységét, amelyben — már az 1930-as évek elejétől — magam is részt vettem, mint ifivezető. Igazi pionír csapatot szerveztünk körülbelül 30 gyerek számára. A Csepel-sziget egyik elhagyatott részén táboroztunk. Nem volt ez egészen veszélytelen dolog, mert a gyerekek egy részének szüleit, hozzátartozóit üldözték, vagy éppen börtönben voltak politikai nézeteik miatt. Ha valami kiszivárgott volna a mi kis szervezetünkről... De ilyesmitől nem tartottam. A gyerekek maguk is tökéletesen ismerték az úgynevezett konspirációs szabályokat, az illegális mozgalom „álcázási" törvényeit. A kor maga nevelte fegyelmezett és elszánt ifjú harcosait...

*

— A Pajtás? Nos, az újság megszületésének úgyszólván alig van története. 1946. december elején felkeresett Szirmai Éva, országos úttörőtitkár, és megkérdezte, hogy volna-e kedvem egy mozgalmi gyereklap szerkesztéséhez. Hogy miért ő jött hozzám? No, egyszerű a magyarázat, éppen ágyban fekvő, lázas beteg voltam. Hogy miért éppen hozzám jött? Ennek, azt hiszem, három oka is volt. Egyrészt akkor már meglehetősen hosszú munkásmozgalmi múlt állt mögöttem, amint arról már az előbbiekben szó esett. Másrészt nem voltam teljesen tájékozatlan a gyermekirodalom terén sem. 1935 óta jelentek meg verseim, meséim, novelláim a Népszava hasábjain, és az újságírásról is volt némi fogalmam. A felszabadulás után a Szabadság című lap riportere voltam. Harmadrészt pedig talán régi vonzódásom játszott közre a tanítói pálya iránt, amelynek így, áttételes módon mégis csak részese lehettem.

A megbízatás annyira felvillanyozott, hogy — mit ád az ég? — másnapra már meg is gyógyultam. És két hét múlva — 1946. december 20-án — már az utcán volt az első lapszám. A térdemen írtam, a villamoson javítgattam a felkért szerzők kéziratait, a nyomdában gépeltem, szerkesztettem és tördeltem az anyagokat. Az egész szerkesztőség elfért egy aktatáskában. A lap persze, külsejében is, terjedelmében is, tartalmában is erősen különbözött attól, amit ma Pajtás néven ismertek, ám az akkori viszonyok között semmilyen tekintetben nem maradt el a többi újság színvonalától.

Hogy a címe hogyan született meg, azt őszintén szólva már magam sem

PAJTÁS

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

tudom. Lehet, hogy az úttörők körében elterjedt „pajtás" megszólítás ragadt rá a lapra, lehet hogy a lap címét vette át az úttörőmozgalom … történész legyen a talpán, aki ezt ma már kideríti.

Később, valamikor 1947-ben, amikor a mai Blaha Lujza téri Népszabadság-ház egyik földszinti szobájának fürdőkádja helyére tettek egy íróasztalt a számomra, már valóságos sajtóhatalmasságnak érezhettem magam, bár a nyomdában még mindig egy bizonyos Puzsér bácsival vitattuk meg, hogy egy-egy írás fölé milyen betűből szedett cím illik a legjobban. Négy évig dolgoztam „tükör", azaz szerkesztőségben rajzolt, tervezett lappéldány nélkül.

— Munkatárs viszont egyre több akadt. És nem is akármilyenek! A klasszikusokon kívül neves kortársak — Fehér Klára, Kertész Erzsébet, Urbán Ernő, Kántor Zsuzsa stb. — írásait közölte a lap. És az újság felhívására seregestől jöttek az úttörő-tudósítók anyagai is. Ezek közé tartozott például Almár Iván, korunk neves csillagásza, Bokor László filmrendező, a külpolitikus újságírók közül Kulcsár István, Sugár András … és ebben az időben került a Pajtáshoz Faragó György, aki jelenleg is főmunkatársként dolgozik a szerkesztőségben.

Az újszülött tehát meglepően életképesnek bizonyult, fejlődéséről a számok mindennél ékesebben beszélnek. Az 1946-os tízezres példányszám 1950-re elérte a kettőszázezret!

*

László Gyula ma a Népszabadság gyermekrovatának szerkesztője, de hosszú és tartalmas élete során számtalan poszton szolgálta az irodalom és az ifjúság érdekeit. Íróként, riporterként, szerkesztőként, az Írószövetség vagy a Képzőművészeti Alap vezető beosztású dolgozójaként. Munkásságát, egész eddigi életművét — sok-sok egyéb kitüntetés után — 1985-ben a Munka Vörös Zászló Érdemrendje koronázta meg.

László Gyula tevékeny, „sűrű" életet élt, és él ma is, ez kiderül ebből a dióhéjnyi életrajzból is. Hát csoda, ha közben elfelejtett megöregedni? …

Cser Gábor

„Nálunk nagyon egyhangú az élet, semmit sem lehet csinálni. A szórakozóhelyekre nem engedik be az általános iskolásokat" – panaszolta egy lány, aki csak a lakóhelyét fedte fel. Névtelen levelekkel nem szívesen foglalkozunk, most mégis a helyszínre utaztam, mert másoktól meg úgy hallottam, hogy az említett vidék télen sem ismeri az unalmat.

Szeghalom Békés megyében található, a Sebes-Körös és a Berettyó közötti szegletben emelkedő halomról kapta a nevét. Évszázadokon át pákászok birodalma, a Sárrét központja volt. A vízivilág vadregényes nyomai a folyók mentén még megtalálhatók. A halászlé főzéséhez is jobban értenek errefelé, de pákásszal már csak az idősebbek között lehet eggyel-eggyel találkozni.

ENGEDÉLYEZETT ÉS TILTOTT

A település 1985 elején városi rangot kapott. Vonzáskörzetébe kilenc falu tartozik, ahonnan egyre többen költöznek ide. Lakóinak száma eléri a tizenegyezret. Két általános iskolájában 1600 gyerek tanul. Vaszkó Tamásné, a Vígh Matild iskola igazgató-helyettese, nemcsak tanulóit, hanem lehetőségeiket is jól ismeri. Tőle kérdeztem meg először:

— Szeghalmon hol szórakozhatnak a gyerekek?

— Művelődési központunk, mozink, s 1981 óta saját úttörő- és ifjúsági házunk van. A felnőtt könyvtár mellett, amely ugyancsak nyitott ajtóval várja őket, létrejött egy gyermekkönyvtár is. Van olvasószobája, hanglemeztára. Az irodalommal kapcsolatos lemezeket — a könyvekhez hasonlóan — kikölcsönözhetik.

— Biztos nagy sikere lenne a tánclemez-kölcsönzésnek is — jegyeztem meg.

— Egyelőre annak is örülünk, hogy irodalmi lemezeket adhatunk a kezükbe. Az elsők között szerveztünk színházi bérlet-rendszert, iskolánkból négy alkalommal százhúsz gyerek külön autóbuszon megy Békéscsabára, a Jókai Színházba. Az ifjú zenebarátok ugyancsak négy alkalommal hallgathatnak koncertet. Az úttörőház közelében működött egy játékterem is, de bezárták.

— Miért?

— Pénzre ment a játék. Előfordult, hogy a gyerekek elverték ott a napközi befizetésére kapott pénzt. A játéktermet nem sajnáljuk, de azt nagyonis megérezzük, hogy felújítás miatt két éve zárva van a művelődési központ, és becsukta kapuit a mozi.

— Egyáltalán nincs filmvetítés?

— A mozit kiadták albérletbe az úttörőháznak, de oda csak kétszázan férnek be. A szakkörök, művészeti együttesek közül jó néhány hozzánk költözött, így aztán az iskolánk reggeltől estig „nagyüzem".

„ÉN TÁNCOLNÉK VELED"

Találkoztam Kopján Kiss Károlyval, az Úttörő- és Ifjúsági Ház igazgatójával is. Ő is alig várja, hogy elkészüljön a művelődési központ, hogy az úttörőház újra azoké legyen, akiknek épült. Helyhiány miatt a felnőttek gyakran tartják itt gyűléseiket, s ha filmvetítés van, a többi teremben is csak némajáték folyhat, mert a gipszből öntött közfalakon áthallatszik a hangos szó, zavarja az előadást.

Sokféle érdeket kell figyelembe vennie, a téli szünidőre mégis úgy intézte a dolgokat, hogy a gyerekek kapják meg az épület minden termét. A biliárd, a rex, az asztali- és tévéfoci, a videojátékok mellett kedvükre nyaggathatták a számítógépeket is.

— A zenét, a táncot is nagyon kedvelik a gyerekek, de ők legfeljebb csak este nyolc óráig mulathatnak a felnőttekkel. Ilyenkor a rendezők minden ügyességére szükség van, hogy kihalásszák és hazaküldjék őket — mondta az igazgató. — Kedvelt diszkóhely a Napsugár eszpresszó is, de annak a küszöbét általános iskolás nem lépheti át, hiszen ott szeszes italt is mérnek.

A Vígh Matild iskola tanulói tulaj-

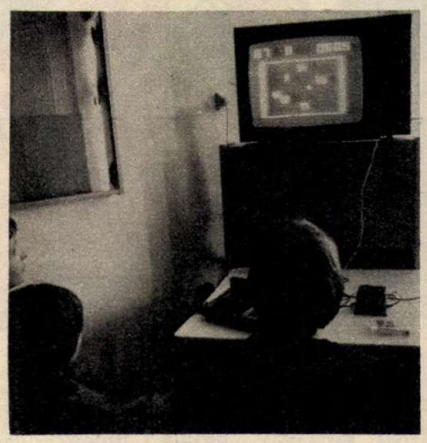

UNALMAS-E SZEGHALOM?

donképpen szerencsés helyzetbe kerültek, amikor hozzájuk helyezték ki a háromszoros KISZ-nívódíjas társastánc-csoportot. Részt vehetnek a próbáikon, könnyebben bekerülhetnek közéjük.

— Csak az első évben kell havi száz forintot fizetni. A második év után az úttörő I-ből az úttörő II-be kerülnek át a jobbak, s ők már nemzetközi versenyeken is részt vehetnek. De azok sem járnak rosszul, akik kimaradnak. Mert elsajátítják a szép testtartást, mozgást, a helyes viselkedési szabályokat — magyarázta Csáki Emília, a csoport vezetője. — Össztáncainkba időnként beszállhatnak a nézők. A látvány felbátorítja a gyávább fiúkat is, egyre többször hangzik el a tévé jelmondata: „Én táncolnék veled".

KRISZTIÉK SZOMSZÉDOLNAK

Valamikor a szeghalmiak egy-egy új ház felavatását, egy-egy lakodalmat vagy keresztelőt közös ünneppé varázsoltak. Az ételt-italt összeadták, akinek hangszer akadt a kezébe, beállt a bandába, együtt húzták a talpalávalót. Esetenként fonók és morzsolók dalától voltak hangosak a házak.

A szomszédolás szokását a gyerekek elevenítették fel. Rájöttek, hogy mindenkinek van névnapja, s ha egyik a másikat vendégül látja, folyamatos vigalom lehet belőle.

— Pallaghy Szilvia és az én névnapomon tizenketten jelentek meg. Mindenki hozott szendvicsnek valót, a süteményről és az üdítőről is magunk gondoskodtunk. Aztán előszedtük a lemezeket és táncoltunk. A botlábúak is nyugodtan felkérhették a lányokat, senki sem nevetett rajtuk — mesélte Czebe Krisztina.

A névtelen levélíró figyelmen kívül hagyta, hogy a szeghalmiak helyhiánnyal küszködnek. De abban igaza van, hogy a gyerekek számára kevés az olyan összejövetel, ahová nem tanulni, nem szakköri foglalkozásra, hanem azért megy valaki, hogy zavartalanul játsszon, táncoljon, jóízűt beszélgessen. Csak dicsérni tudom az 1911. számú Zrínyi Ilona csapatot, ahol kísérletképpen úttörődiszkót rendeztek. A gyerekek abban reménykednek, hogy az elsőt követi a második, hogy nem rakoncátlankodik majd a hangosító, és táncolni nem harminc percig, hanem addig lehet, amennyi időre meghirdették.

Szeghalmon és máshol is azt kell szem előtt tartani, hogy a gyerekekben erős a közösségi érzés. Szeretnek együtt lenni, és együtt szórakozni is.

Faragó György

Fotó: Szalay Béla

TESTVÉRRŐL, NEVELŐSZÜLŐKRŐL, HAZUGSÁGRÓL

BIZALOMM

BÚBÁNAT — A nagyobb testvér szerepe mindig hálátlan: neki kell helytállnia a kisebbek helyett is. Egy olyan értelmes, már majdnem felnőtt lánynak, mint amilyen te vagy, éreznie kell a szépségét is annak, hogy felelős lehet az öccséért. Ne torzsalkodj, és ne vedd bántásnak, ha szüleid téged szólnak meg. Természetes, hogy tőled várják el inkább, hogy helyén legyen az eszed és a szíved. Jó lenne persze, ha testvéred nem élne vissza helyzetével, és magad dönthetnéd el: elviszed-e szórakozni? Megoldás lehetne, ha egyszer együtt lennétek, másszor pedig egyedül mehetnél szórakozni, amire egy 14 éves lánynak szüksége is van. S ezt bizonyára szüleid is megértenék.

16 MÁJUS — Te hibáztál, amikor hagytad, hogy osztálytársaid véleménye befolyásolja kapcsolatotokat. Miért baj, hogy a fiú bőre sötét? S neked miért okozna gondot, ha valóban cigány lenne? Vizsgáld felül saját magad véleményét! Miért kellene akár egy könnyet is ejtened osztálytársaid korlátolt és embertelen szemlélete miatt?

ANEN — Ne vallj szerelmet! Két év ebben a korban nagy idő, a fiú kicsi még hozzád. Beszélgessetek sokat és még csak titkolni sem kell érzelmeidet. S ha kapcsolatotok így megérik, már nem is lesz mit magyarázkodnod.

SOLITARE — Sok gyerek (és felnőtt) követi el a hibát: úgy viselkedik, sokszor jellemének is ellentmondóan, ahogy mások elvárják tőle. Pedig egy közösség csak azt fogadja el igazán, akinek van önálló véleménye, s meri is vállalni azt. Te éveken át belementél a buta viccelődésbe, fölösleges vagánykodásba, s végül te magad lettél az osztály bohóca. Ne kövesd el még egyszer ezt a hibát! Vállald el a rajtitkárságot, de magatartásodban, döntéseidben ne mások tényleges (vagy vélt) kedvét keresd. Legyél önmagad, még ha ez nehezebb is. Előbb-utóbb, meglásd, társakat is kapsz. Abban is igazad van, hogy irtózol az ostoba szövegektől. Azt viszont nehéz megmondani, hogyan szólíts meg egy lányt. Ha olyan közös érdeklődésű csoportban (klubban, szakkörben, kórusban) keresel magadnak társat, ahol van miről beszélgetni, ez sem okozhat gondot.

EGY SZOMORÚ LÁNY — Után viselkedtél. Az érzelem sohasem játék, s te most meggondolatlanul játszottál. Hogy lehet az kérdés, hogy a vendéglőzést válaszd vagy a fiút? És ugyan miért kellene beülnöd a vendéglőbe? Ne tegyél semmit. Tiszteld azt a fiút, aki ezek után még szóba áll veled.

SZ. V. — Teljesen normális, hogy egy hatodikos fiút a számítógép jobban érdekli, mint a lányok. Keress te is olyan elfoglaltságot magadnak, ami leköt. Az ügy miatt nem érdemes esténként tíz percet sírni, inkább tanulmányozd te is a programozás rejtelmeit. Ha lesz közös témátok, a fiú is több figyelmet szentel neked.

PLÁTÓI SZERELEM — Rendkívül tisztességes, értelmes és szeretetre méltó a nevelőapád, akit nyugodtan nevezhetsz édesapádnak is. Aki fontosnak tartja, hogy együtt kiránduljon veled, s még a madarak nevét is tudja; számon tartja, mit olvastál, és hazajövetelével akkora örömet tud szerezni, mint ő, egész életed méltóbb példája lehet, mint az igazi, akit csak részegen láttál. Szeresd nyugodtan ezt a nagyszerű embert, és ne gondolj szerelemre. Azt érzed iránta, amit egy gyerek apja iránt érezhet.

EDDY — Nem a „nekitámadás és kiteregetés" a megoldás. Osszátok fel magatok között az osztály tennivalóit, legyen minden feladatnak más és más a felelőse. A közös munkát, a döntéseket vitassátok meg. Ilyenkor lehet ütköztetni a véleményeket, s bebizonyítani az okos, ámde ellenvéleményt nem tűrő lánynak, hogy miben nincs igaza. Aki a legközelebb áll hozzá, az figyelmeztesse néha viselkedésére. Vigyázzatok, nehogy ki közösítsétek! Osztályotoknak van ereje ahhoz, hogy visszavezesse őt a közösségbe.

EGY MAGÁNYOS LÁNY — Ne hazudj tovább. Azok a lányok, akik annak alapján ítélnek, hogy valaki járt-e fiúval vagy sem, nem igazi

Egy lány úgy érzi, hogy az egész világ, de legalábbis az egész 8/c – ellene fordult. Egyetlen menedéke a könyvtár, és talán egy fiú, aki csendesen, kissé bátortalanul rokonszenvez vele . . .

KAPASZKODÓ

Nóra lassan lépkedett a folyosón, táskáját magához szorította. Az osztályajtóban – szemben a fölírás: 8/c – a lábai mintha visszafelé húzták volna. De nem lehetett tovább várni. Haját egy mozdulattal megigazította, megrángatta a köpenyét, és lenyomta a kilincset. Odabent elnyelte a zsibongás.

Merev tartással ment a padjához, sietve leült, és elővett egy könyvet. De hiába próbált olvasni, a hátában érezte, ahogy a lányok összesúgnak mögötte. A könyv egyszerre lerepült a padról, nevetgélő arcok jelentek meg előtte.

– Mi van Nórácska? Megint

AL

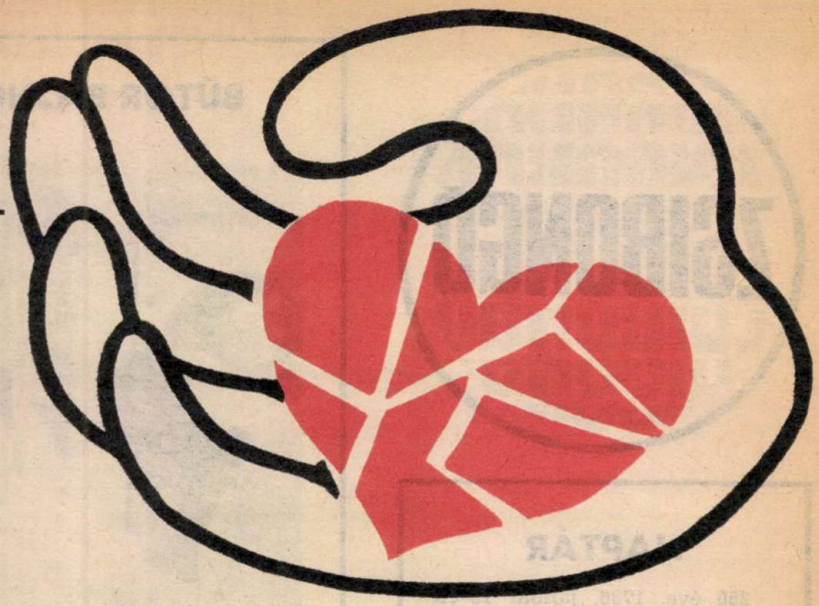

barátok. Ne tegyél semmit, és ne sürgesd a „fiúzást". Nézz körül, bizonyára találsz magadnak játékra, beszélgetésre, közös tanulásra alkalmas barátokat.

7. OSZTÁLY — Foglalkozzatok kevesebbet a lánnyal, ne hagyjátok, hogy a fejetekre nőjön, viszont tanulás-ügyben példát vehettek tőle. Nem szép, hogy nem segít, bár nem tudjuk: megfelelő formában várjátok-e tőle a támogatást? Ha valaki igazán javítani akar az osztályzatán, nem hisszük, hogy ne állna mellé.

SZOMORÚ SZÍV — Ha valaki híres ember lánya, ráadásul kitűnő tanuló, s akit a tanárok nem engednek bántani, az sokszor magára marad egy közösségben. Ha ezzel tisztában vagy, talán könnyebben megbirkózol helyzeteddel. Ne szégyelld se a hírességet, se a jó tanulást. A tanárok téged óvó szeretetét már nehezebb „kivédeni", de beszélgethetnél erről társaiddal. Mozdulj te feléjük, jobb képességeiddel próbáld segíteni őket. Legalább annyit elérsz, hogy nyíltabbak lesznek veled szemben. Talán még olyan is akad, aki barátkozni akar veled.

ŐSZINTESÉG? — kérdőjel helyett két felkiáltójellel írnánk le a szót, s inkább megkérdőjeleznénk azt, amit ti magatokra vállaltatok: a hazugságot. Nincs olyan ügy, amiben érdemes lenne hazudozni. Ráadásul esetetekben hétköznapi és egyszerű egyenletről van szó: ti szívesen lennétek a fiúk társaságában, szüleitek viszont korainak tartják a kapcsolatot. Mi is úgy érezzük: korai akkor, ha nem fiúnak és lánynak, osztálytársi, baráti kapcsolatáról van szó. Ha így lenne, akkor sem a hazudozás a megoldás. A kiadós, őszinte beszélgetés a szülőkkel — segítene. Ha pedig az ebben a korban oly fontos barátságról van szó, akkor is meglehet, szüleitek csak félreértenek benneteket. Így még nagyobb szükség lenne az őszinteségre.

Várjuk címmel vagy jeligével ellátott leveleiteket. Címünk: Pajtás Szerkesztősége, Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397. A borítékra írjátok rá: Bizalommal.

könyvtárban voltunk? Művelődünk, művelődünk?

Ezt Zsuzsa kérdezte. Zsuzsa menő fejnek számít az osztályban, több fiúja is volt már. A lányok minden szavát kinyilatkoztatásnak veszik. Nóra nem felelt. Felvette könyvét a padlóról és szó nélkül betette táskájába.

Nórácskának egyébként Klári néni hívta. Nem szerette a becézést, de a tanárnőt tisztelte. Az egyetlen volt az iskolában, aki emberszámba vette. Nóra nem tanult rosszul, igaz, nem is emelkedett ki egy tantárgyból sem. Olvasni azonban rajongásig szeretett. Legszívesebben minden percét a könyvtárban töltötte volna. Együtt élt olvasmányai szereplőivel, átérezte örömüket és bánatukat, velük utazta be a világot. A könyvek nem bántották.

Pistával is a könyvtárban ismerkedett meg közelebbről. A fiú a nyolcadik a-ba jár, és nagyon jókat lehet vele beszélgetni a könyvekről. Még olyan apró részletekre is felhívja a figyelmét, amire Nóra nem is gondol. Együtt mennek haza a könyvtárból, de az iskolában nem keresik egymást. Csak a tekintetük találkozik néha.

A dolog nem maradhatott sokáig titokban. Meglátták őket a könyvtárban.

— A Pistike is ott volt a könyvtárban? És végre lesmárolt?

Szerencsére, belépett Klári néni. Nóra nem tudott figyelni ezen az órán. Még a tanárnőt is megbántotta: hiába kérdezte biztatóan, nem felelt. Pedig kedvenc versét elemezték. A szünetben az osztályban kuksolt, nehogy a lányok Pisti előtt szégyenítsék meg. Még két rossz jegy is becsúszott aznap.

Az utolsó óra után összekapkodta holmiját és elrohant. Otthon rávetette magát az ágyra és csak sírt, sírt. Egy óra is eltelt, mire képes volt gondolkodni.

Miért bántják őt a többiek? Olyan nagy vétek, hogy még sohasem csókolózott, hogy nem tud táncolni és nem jár diszkóba? Miért nem értik meg, hogy őt szülei nem engedik el mindenhova, legfeljebb a nagymamához vagy a könyvtárba. Ők hárman együtt járnak moziba, színházba, kirándulni. Azt sem engednék meg, hogy Pistivel elmenjen moziba. A végén még a fiú is megunja a dolgot. A lányok pedig kigúnyolják, kiközösítik.

Merre van a kiút?

Kitől kérjen segítséget?

Írjátok meg véleményeteket! Mit tennétek Nóra helyében? Hogyan viselkednétek, ha ti lennétek Zsuzsi? Segíthetne-e a fiú, Pisti vagy a többi lány? És hogyan viselkednétek Nóra szüleiként? Milyen tanácsot adhatna Klári néni, a magyartanárnő?

Válaszaitokat január 30-ig adjátok postára címünkre. A borítékra írjátok rá: KAPASZKODÓ.

ZSIBONGÓ

NAPTÁR

250 éve, 1736. január 19-én született James WATT, angol mérnök. Watt a dugattyúnak közvetlen gőzzel való hajtásával, a gőzsűrítő, a forgattyú és a forgattyús gőzszabályozó szerkezet feltalálásával megteremtette a modern gőzgépet.

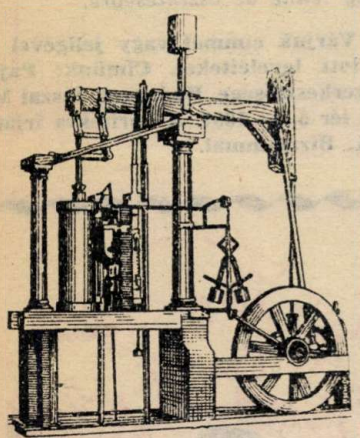

Watt gőzgépe

BÚTOR BAJNOKOK

Lapunk nyári Varázs magazinjában jelent meg a Pajtás és a BUBIV Bútoripari Vállalat közös lakberendezési pályázata, melyre összesen 548 pályamű érkezett be. A legjobb és legszebb munkák beküldőit december közepén hívtuk meg az eredményhirdetésre és a díjkiosztásra. Noll Erzsébet Nagykanizsáról az első helyezésért teljes szobabútort, Takács Emőke Budapestről a második helyezésért könyvszekrényt és íróasztalt, az éppen kórházban fekvő Petrusz István Győrből a harmadik helyezésért polcos könyvszekrényt kapott a Horizont bútorcsalád termékeiből.

Értékes, szép munkájukért oklevelet kaptak: Malatyinszki Anita, Békéscsaba; Gyenes András és Andrea, Szentendre; Fekete Ágnes, Bp. XI.; Kovács Krisztina és Gergely, Bp. XX.; Vigh Viktória, Eger; Budaházi Attila, Bp. XXI.; Berényi Andrea Éva, Hódmezővásárhely; Iván Judit, Debrecen; Jámbor Mónika, Bp. XIX.; Tóth Csilla, Hegyhátmaróc; Deczki Mónika és Rita, Debrecen; Hajdú Andrea és Ildikó, Zalaegerszeg; Kapolyi Lucianna, Hatvan; Székely Éva, Hajdúnánás; Pörgye Éva és Tünde, Kerepestarcsa; Pintye József, Bp. VI.; Szolnoki Annamária, Debrecen; Hangyási Beatrix, Bp. XXI.; Majer Kati, Bp. XI.; Tóth Szilveszter, Bp. VIII.; Varga Orsolya, Bp. VI.; Izsó Krisztina, Bp. II.; Tóth Enikő, Törökszentmiklós; Földesi Márk és Richárd, Békéscsaba; Szabolcsi Andrea és Gabriella, Nyíregyháza; Turcsán Ágnes, Cegléd; Szeivolt Tímea, Csór; Pálmai Nóra, Bp. XI.; Szakáts Ildikó, Bonyhád; Steigerwald Ágnes, Békéscsaba; Farkas Mónika, Hódmezővásárhely; Farkas Erika, Dunaszekcső; Burzuk Erika, Püspökladány; Halmi Móni, Bp. XIX.; Soós Andrea, Jászberény.

Szinte már az ajtóban a legmodernebb technika fogadja az utazót Ferihegy új, 2. számú repülőterén.

HAJRÁ, APA!

A kiáltás már ismerős. „HAJRÁ, APA!" – a párbajtőrvívó Kolczonay Ernő fia biztatja így apját a versenyben. Meglehet, a vívás csendhez szokott közönségének idegen a kiabálás. Nekem jelkép ez a biztatás. Úgy képzelem: kisebb és nagyobb dolgaink jobban haladnának, ha a felnőttek mellett mindig ott állhatnának a gyerekek. Ha az apák az élet minden pillanatában, minden döntéskor ott érezhetnék maguk mellett fiuk-lányuk biztatását.

Kolczonay persze, nem csupán a biztatás miatt nyer; mi több: nem is nyer mindig. De ez az a hang, ami miatt, ha veszít, csakis emelt fővel veszíthet.

ÚTTÖRŐ-LEXIKON

1946. február 6.: megjelent az Úttörő Gyermekújság. A lap ára 5 ezer pengő volt.

ELŐRE: az úttörők köszöntése. A szó emlékezteti az úttörőket arra, hogy az 1848-as szabadságharc piros sipkás honvédeinek ez volt a jelszavuk, és ezt írták zászlaikra is.

12 pont: az úttörők kötelességeit az 1848-as forradalom emlékére 12 pontban fogalmazták meg. Nyomtatásban először az Úttörő Gyermekújság 1946. május 1-i számában jelent meg.

Egyenruha: kék színű ing és háromszögletű nyakkendő, amelynek színét minden csapat maga választhatta meg. A nyakkendő három sarka pedig a három forradalmi nemzedéket jelképezte. Összefogásukat, egységüket a piros gyűrű jelezte.

1946. május 1.: 6000 úttörő vonult fel a második szabad munkásünnepen.

AZ EZEREGYEDIK

Bizonyára ezernyi lehetőség adódik a fővárosban, hogy a videozást és a számítástechnikát megismerjétek. Íme az ezeregyedik. A TIT Természettudományi Stúdió alapfokú videokezelési és -alkalmazási tanfolyamot indít január 20-tól. Ugyancsak huszadikával indítják szintén 12 részes BASIC-tanfolyamukat, melyen Commodore és Primo számítógépeken gyakorolhattok. Jelentkezéseteket az első foglalkozásig várják.

A HÉT KÉP-RIPORTJA

Munkában a rumi úttörők, akik elhatározták, hogy közhasznú munkáik és hulladékgyűjtési akcióik jövedelmét a földrengés sújtotta Berhida és Peremarton idős embereinek megsegítésére ajánlják fel.

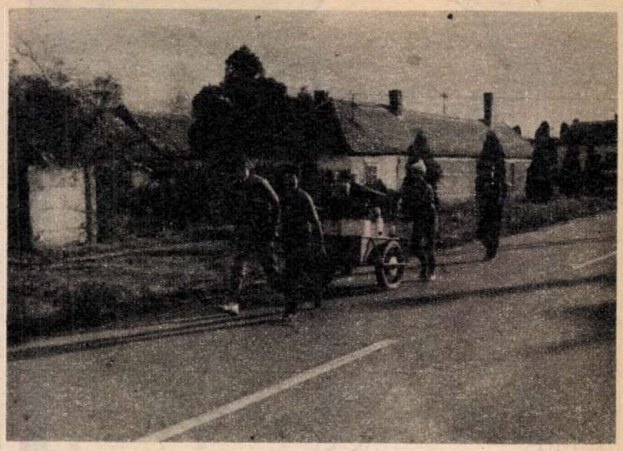

MŰEMLÉK

Nemrég adták át Pásztón azt a felújított gótikus házat, amelyben négyszáz éven át az oskolamester lakott. Az oskolamester szobájában, a nagy szeneskályha mellett, háromlábú kisszéken ült az a néhány gyerek, akiknek ilyen módon lehetőségük nyílt az írás, olvasás és a számolás tudományának elsajátítására. Az épület még századunk negyvenes éveiben is tanítói, illetve kántori lakásként szolgált, ám állapota gyorsan romlott. H. Vladár Ágnes, a helyreállítást tervező építész és az egri kivitelezők a legrégebbi időkből megmaradt három romos falból varázsolták újjá a történelmi házikót.

MÓKA-LÁDA

A tanár felgyújtja a villanyt az osztályban. Az egyik diák felrezzen a mély alvásból:

— Mi volt ez?!

Társa megnyugtatóan válaszol:

— Semmi különös, csak beköszöntött a felvilágosodás kora.

(István Boglárka, Békéssámson)

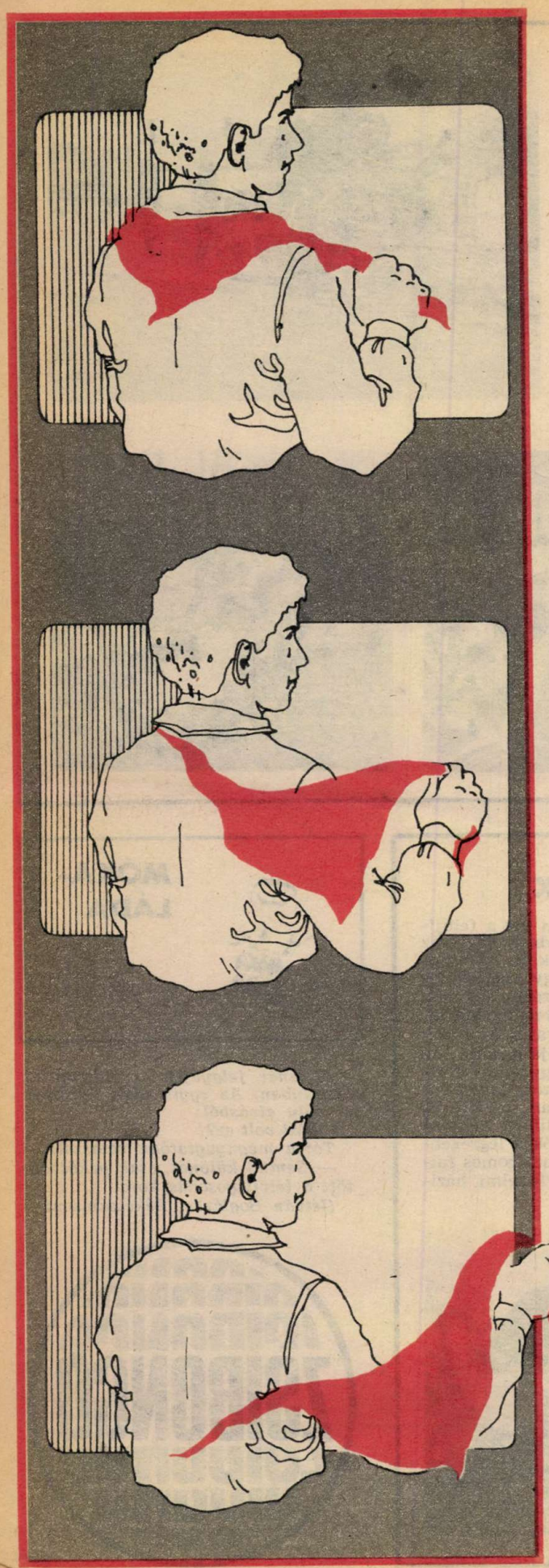

KINEK VAN IGAZA?

VITA (2.)

Próbáljuk meg közösen kideríteni, hogy miért tört ki a háborúskodás a Sas őrsben? Miért oldotta le a nyakáról K. Jóska a vörös nyakendőt? Mi volt az előzménye annak, hogy B. Gábor őrsvezető ellentmondást nem tűrő hangon kijelentette: „Amíg én vagyok az őrs vezetője, ide Jóska többet be nem teszi a lábát!"

A krónikás így örökítette meg azt az összejövetelt, amelyen kirobbant a háború a Sas őrsben: „K. Jóska utolsónak érkezett a bések tanterme elé, ahol találkozót beszéltünk meg. Amikor Gábor megpillantotta, ráripakodott:

— Mit keresel te itt? Nem kaptad meg az üzenetemet?

— De. Megkaptam.

— Akkor miért nem oda mentél, ahová küldtelek?

— Amikor elváltunk, azt mondtad, hogy mindenképpen jöjjek el az összejövetelre.

— Sanyi bácsi nekem is későn szólt, hogy a tanácsházán köszönteni kell a falugyűlés résztvevőit.

— Ha sürgős volt, miért nem mentél magad? Azt hiszed, ha füttyentesz egyet, pattogok, mint a bolha? Elegem volt a kiszúrásokból!

— Te beszélsz? Oklevelet kaptál.

Jóska gúnyosan félrehúzta a száját.

— Imit meg elküldtétek Zánkára, nyaralni. Pedig az őrs tagjai előbb engem javasoltak.

— Mondtam már neked, hogy miért ajánlottam végül őt.

— Mondtad hát. Csak azt felejtetted el hozzátenni, hogy Imi a haverod.

— Hülyéskedsz vagy komolyan beszélsz? Tudod jól, hogy elváltak a szülei. Imi az anyukájával maradt, akit autóbaleset ért. Két kisebb testvéréről is ő gondoskodik. Azt akartam, hogy kipihenje magát.

— Ha nem tévedek, Zánka a kiváló úttörők tábora. Imi pedig emberemlékezet óta nem volt az összejövetelünkön. Persze, igaza van, dögunalmas itt minden."

Ők mindenkit megszavaznak(?!)

— Igazságtalan, piszokul igazságtalan és önző — kesergett Gábor, amikor leültem vele beszélgetni. — Aki ismeri Imit, az csak helyesli, amit csináltam. Ő százszor jobban megérdemelte Zánkát, mint Jóska. Amikor az apja elhagyta őket, ő vállalt otthon mindent.

— Értesülésem szerint, az őrs azt szavazta meg, hogy Jóska menjen az úttörővárosba.

— Megszavazták Imit is. Amikor meglátogattam és láttam, hogy milyen nehéz helyzetben van, riadóláncon összehívtam a Sas őrsöt. Vita nélkül a magasba emelték a kezüket. Rájöttem, hogyha nem róluk van szó, mindent megszavaznak.

— Jóska is ott volt?

— Ő akkor valamelyik versenyre utazott el.

— Amikor hazajött, szólhattál volna neki.

— Úgy emlékszem, szól-

tam, de csak a vállát vonogatta.

Elvitt Imiékhez. A fiú édesanyja tolókocsiban ülve, a tűzhelynél kavargatta a rántást. A fiú krumplit pucolt. Két testvére — a hatéves Icu és a négyéves Klári — a babájukat öltöztették a heverőn.

— Nagyon bánt, hogy összevesztél Jóskával, ha csak sejtem, hogy neki már odaígértétek Zánkát, nem mentem volna el. Pedig jólesett, hogy gondoltatok rám. Anyu is biztatott, hogy fogadjam el, mert rámfér. Az úttörőváros nagyon szép, sokat fürödtem a Balatonban, mégsem voltam nyugodt. Bántott, hogy anyut itt hagytam. Meg aztán a vetélkedőkön sem tudtam részt venni. Nem ismertem a dolgokat. Hiszen sokat hiányoztam a foglalkozásokról.

— Itthon segítenek neked a gyerekek? — kérdeztem.

— Jóska többször is volt nálunk. Aztán egyszer eljött Gábor is és gyorsan elintézte Zánkát...

A viszály szigete

— Rögtön hasmenést kapok, ha azt állítja, hogy én csak vonogattam a vállam — mérgelődött Jóska, amikor vele is összefutottam. — Azt mondtam neki, hogy Imit ne Zánkára küldjük, hanem inkább segítsünk neki. Nagyon haragudtam, hogy neki adták a beutalót, mégis elmentem hozzá segíteni csomagolni. Azt is javasoltam, hogy menjen a Dózsa Tsz üdülőjébe, hiszen az őrsünknek is van pénze, befizethettük volna. Csak én egyedül több mint tíz mázsa vasat gyűjtöttem. Gábor csak szövegelt, de nem tett semmit. Nemigen érdekli őt már az őrsvezetés sem, legfeljebb azért, mert arra számol, hogyha szakközépiskolába jelentkezik, esetleg beszámítják majd a fölvételinél.

— Haragjában mindent mond az ember. A Sas őrs engedelmeskedik neki. Legutóbb is megjelent mindenki az összejövetelen.

— Ugyanúgy fenyegeti a többieket is, mint engem.

— Azt meséli, hogy felfedezett egy úttörő-szigetet.

— Ő fedezte fel? A csapatvezető súgta meg neki, hogy milyen legenda fűződik a Klára-szigethez. Csak összegyűjtött néhány adatot. Mi azonban már nyomára bukkantunk annak a tervnek is, amelynek a segítségével felvonóhidat építhetünk oda. Tessék mondani, milyen ember az, aki a más tervével villog?

(Folytatjuk)

Faragó György

Rajz: Görög Júlia

Következő számunkban folytatódik a Sas őrs története. Akinek azonban máris kedve van, hogy leírja véleményét, attól most is — s természetesen később is! — várjuk a levelet...

Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397.

A borítékra írjátok rá: **KINEK VAN IGAZA?**

„KÉNYSZERLESZÁLLÁS"

FOTÓ: WAGNER MARGIT

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

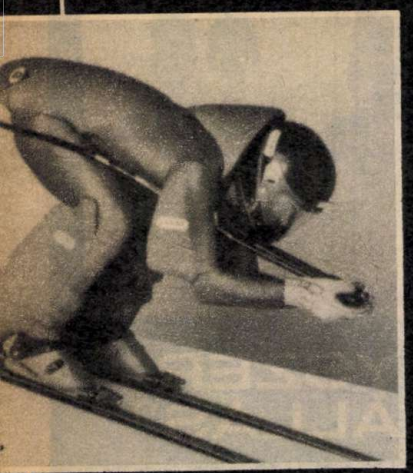

Szélnél sebesebben suhanni le a havas lejtőkön – ez minden sielő álma. E formatervezett síruha megalkotója szerint az álom megvalósulása részben az öltözéken is múlik. Pontosabban: a síruha légellenállásán. A legkisebb légellenállás eléréséhez persze optimális testhelyzet is szükséges. Ezt a két tényezőt egyesíti az angol tervező: a nagyon sima felszínű, fényes kelméből készült síruhát kritikus helyein, nyaknál, felsőkarnál, csípőtájékon és lábszárnál könnyű műanyaghabból készült merevítés egészíti ki.

A kutya-szépségversenyen talán elindulhatna ez a felcicomázott állat, de hogy a fajtársainak mennyire tetszik, az már igencsak kérdéses. Még „emberi szemmel nézve" is állatkínzásnak tűnik az állat természetes életmódjával szöges ellentétben álló szépítőszerek használata, még a szobakutyáknál is. A gazdi meg van ugyan győződve arról, hogy mindent megad dédelgetett kedvencének, s szegény eb nem tiltakoznat. Abból szenved hiányt, amire a legnagyobb szüksége lenne: a természetes életformából.

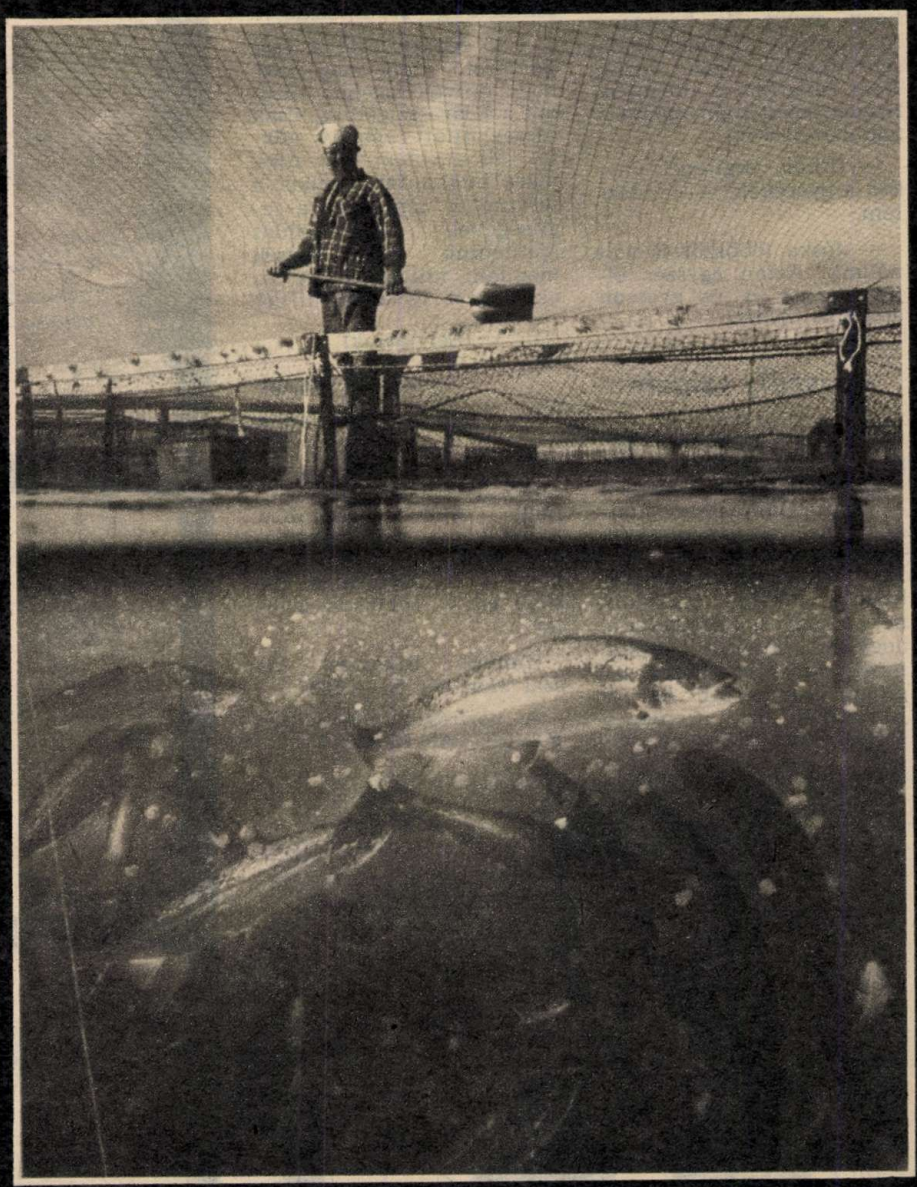

A mesterségesen keltetett és nevelt lazacivadékok fizikai fejlődésben és ellenállóképességben is elmaradnak „vad" társaik mögött, ha kikerülnek a szabad vizekbe. Ezért „edzőgépet" szerkesztettek a zsenge lazacok számára. A szerkezet különböző vízáramlásokat és hullámokat hoz létre, azaz a medencében utánozza a természetes környezet hatásait. Az edzett lazacok súlya is gyorsabban gyarapodik edzetlen társaikénál.

A napfény városának is nevezhetik szovjet Kazahsztán fővárosát, Alma Atát. A magas hegyek gyűrűjében fekvő város mellett két „napfény-klinikát" építenek. A szovjet kutatók megfigyelése szerint ugyanis a napfény segíti az asztma, a hörghurut, a tüdőgyulladás, egyes izületi megbetegedések és gyulladások gyógyítását. A napfénykezelések során több száz apró tükörből összeépített „reflektorral" gyűjtik a jótékony sugarakat, s így összpontosítva irányítják a betegek testére. Bizony, a hideg télben betegség nélkül is jól jönne egy kis napkúra.

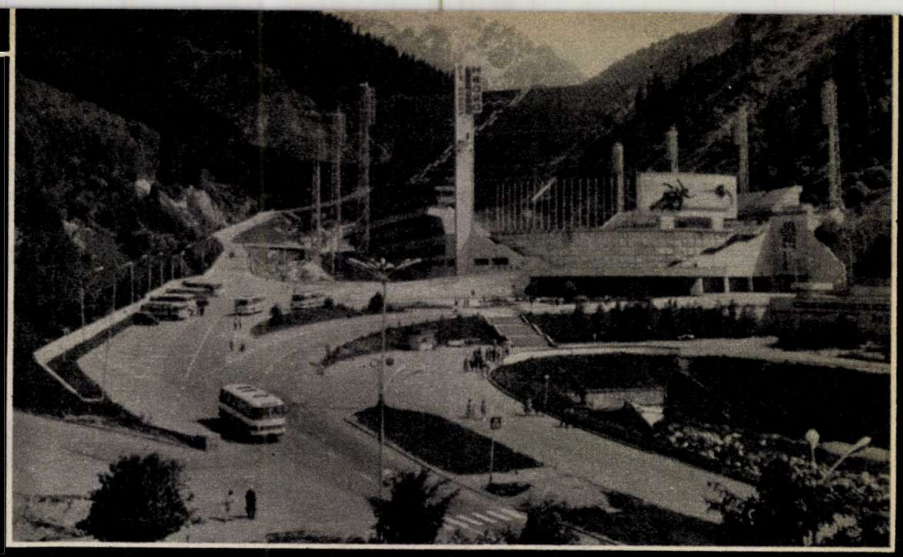

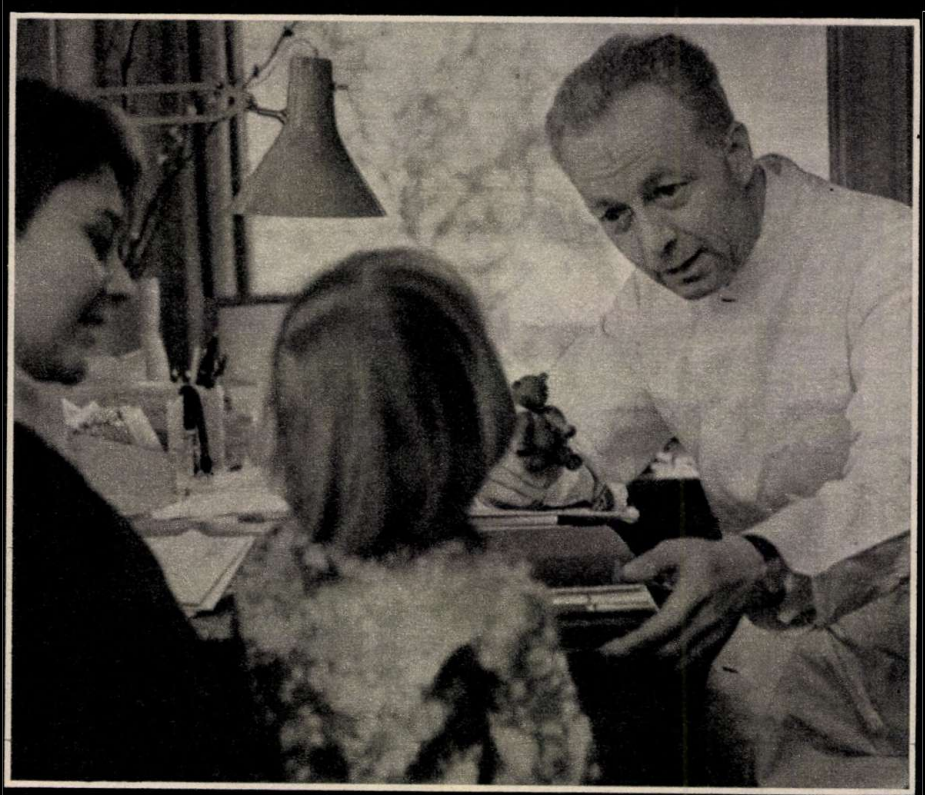

A dadogó gyerekek gyógyítására dolgoztak ki egyszerű, de nagyon hatásos módszert az egyik moszkvai klinikán. Megfigyelték ugyanis, hogy a beszédkészséget jelentősen javítja, ha a betegek naponta több könyvoldalnyi szöveget másolnak át nyomtatott betűkkel. A kedvező tapasztalat élettani magyarázatát nem ismerik pontosan az orvosok, de valószínűleg a kitartó, állandó ritmusú, minden segítség nélküli másolás megerősíti a betegek lelki nyugalmát, és növeli akaraterejüket. Ennek következtében nemcsak a helyesírásuk javul, hanem a beszédkészségük is.

A vadászrepülők pilótáit nagyon igénybe veszik a különböző manőverek, amelyek során a nehézségi gyorsulás többszörösen is hathat a szervezetre. Ennek kiküszöbölésére készítették el az „anti g" ruhát, amelynek különlegesen erős műszálból készült anyagában légzsákok is vannak. A veszélyes manőverek idején ezek a légzsákok felfújódnak és ellennyomást fejtenek ki a testre.

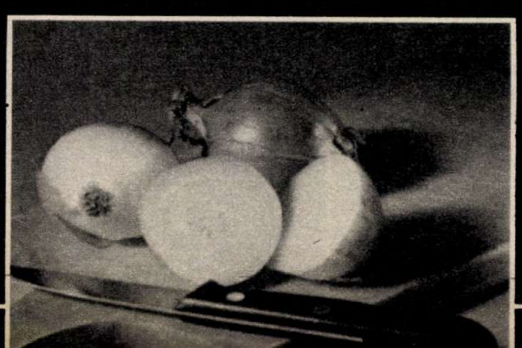

A nátha egyik legjobb ellenszere a vöröshagymakúra. Nem enni kell, hanem szagolni! A vöröshagyma bővelkedik olyan illóolajakban, amelyek segítenek elpusztítani a nyálkahártyát megtámadó kórokozókat. A bedugult orrjáratokat is hamar kitisztítja a vöröshagyma szagolgatása, a bőséges váladéktermelés pedig segíti a járatok tisztulását.

MARCIPÁNOS

A megmosott combot laposra verjük, sózzuk, borsozzuk és ráterítjük az apróra vágott, megtisztított gombát, a kockára aprított szalonnát, majd szorosan összetekerjük, megkötjük, és borral készített pácban kifőzzük...

Ugye, nem kezdődik rosszul?

Én már ülnék is az asztalhoz.

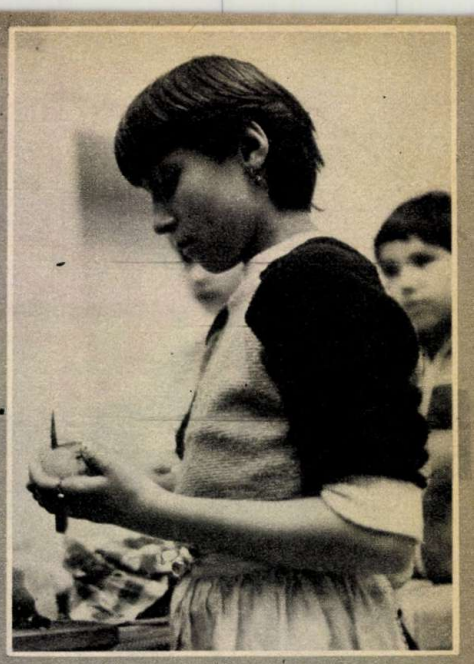

Konyhai polcomon sorakoznak a szakácskönyvek, megjelenésük egyébként is reneszánszát éli, soha ennyi félét ki nem adtak. Nekem is van egy kedvencem, a Régi idők receptjei, Nagyanyáink főzték című. Nos, az előbbi receptet, a „borjút aszpikban" abból idéztem, de ezzel nem állok egyedül. Olyannyira nem, hogy Kőbányán a Kada utcai Általános Iskola szakács szakköre is ismeri, sőt ha látnátok és hallanátok, hogy ők mi mindent művészkednek össze! Még szakácskönyvet se használnak hozzá, miért is nézegetnék, amikor vezetőjük, Éva néni messze földön híres gazdasszony.

Dzuró Gabi, Rébitz Szilvi, Kiss Péter Szabolcs, Szeliga Gábor, Szabó Mónika és a többiek, fiúk és lányok már két éve hetente egyszer sütnek-főznek, és ezt a lehetőséget semmi kincsért el nem mulasztanák. Sőt, szeptemberben annyi volt a jelentkező, a konyhai művészet iránt érdeklődő, hogy az eddigi egy csoport helyett kettőt voltak kénytelenek indítani. S talán csodálkoztok, hogy fiúkra is bukkantatok. Bizony, itt ez már nem csoda. Annyira nem, hogy ők is ugyanúgy jeleskednek, mint a lányok, s néha, ha nem is marcipános süteményeikkel, rakott karfiolukkal, majonézes tojásukkal és székely mézesükkel (mint Móni), de fakanál-vívásaikkal még bámulatba is ejtik „szakácsnő"-társaikat.

Tarpai–Wagner

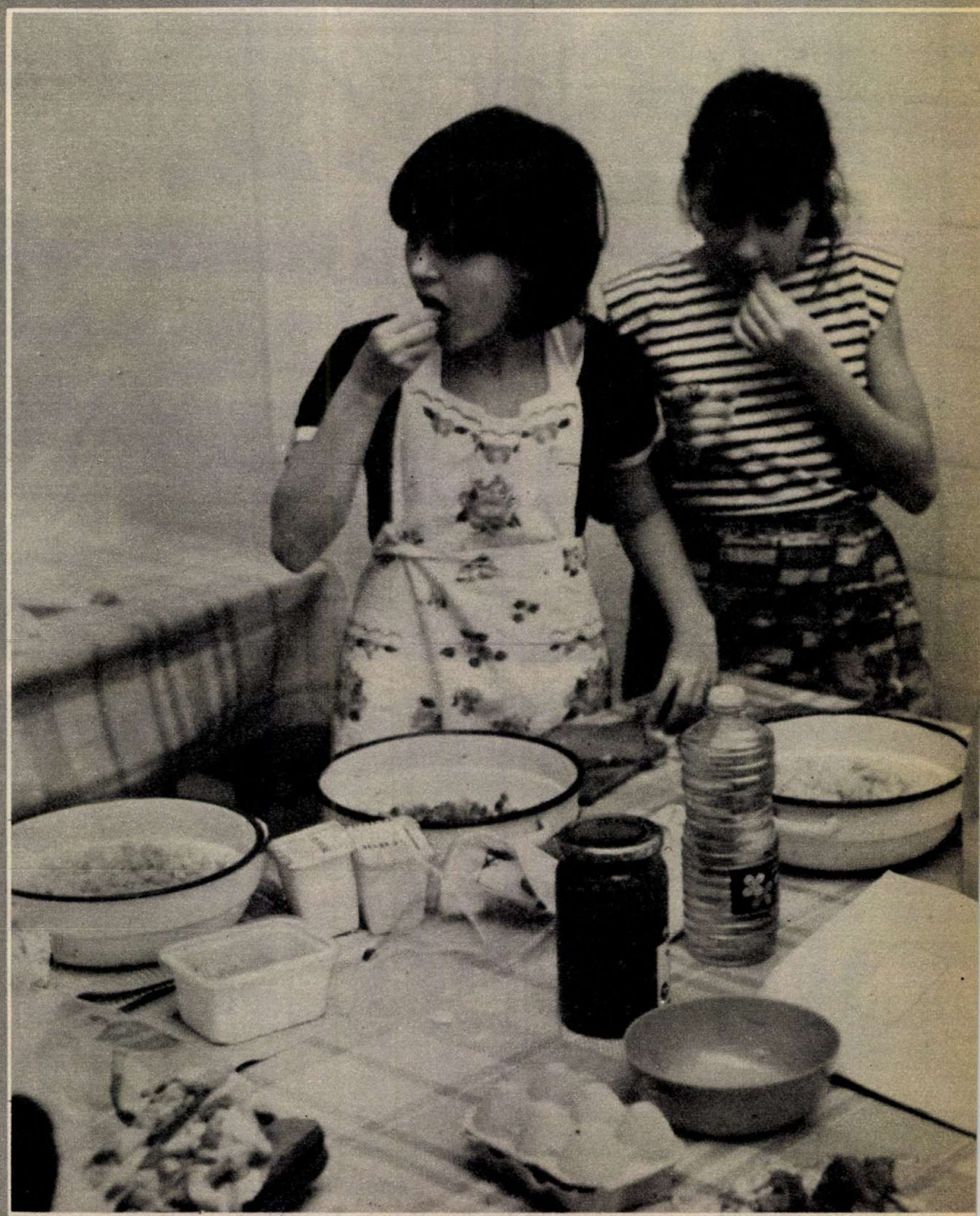

„AZ ÉNEKES FIÚK”

Vidám görkorcsolyaverseny az Augarten-parkban

Íme a hatalmas terepasztal... — mutatta az igazgató

Pillanatkép a „keringőkirály", ifj. Johann Strauss szobránál...

Dr. Walter Tautschnig igazgató átnyújtja a matrózos formaruhát

A bécsi útikönyv ezt írja: „Az Augarten a világszerte ismert **bécsi** intézmény, a Wiener Sängerknaben otthona is. A Hauptschloss mellett építettek 1974-ben modern internátust a matrózruhás fiúkar számára..."

Való igaz: a Wiener Sängerknaben már több, mint egy gyerekkórus. Intézmény! Mondhatnám azt is, hogy fogalom. Alig van a világnak olyan pontja, ahol az „énekesfiúk" még ne jártak volna, s hangjukat szinte naponta sugározzák a rádióállomások, televíziós társaságok, felcsendül daluk lemezekről és magnófelvételekről. Amikor annak idején Budapesten is felléptek, Kodály Zoltán azt mondta: ez a kórus is bizonyítja, hogy nincs botfülű gyerek, csak olyan, aki még zeneileg képzetlen.

— Hamarosan ötszáz éves lesz a kórusunk, hiszen 1498-ban alapította Maximilian császár — mondta dr. Walter Tautschnig, aki az igazgatói székkel édesapja örökét vette át. — Harminc évvel ezelőtt, kisfiúként magam is „énekesfiú" voltam, keresztül-kasul jártam Dél-Amerikát, Franciaországot, Angliát, énekeltem a brüsszeli világkiállításon... mintha tegnap lett volna, annyira bennem él minden pillanat! Aztán én is mutálni kezdtem, elvesztettem csengő hangomat, és a többiekhez hasonlóan búcsút kellett mondanom az együttesnek.

— Hányan vannak és hogyan élnek az „énekesfiúk"?

— Négy kórusunk van, egyenként huszonöt taggal... Az utazó kórus körülbelül tíz-tizennégy gyerekből áll. A fiúk egész évben az internátusban laknak, kivéve azokat a nyári hónapokat, amikor saját tóparti üdülőnkben pihennek, úsznak, eveznek, csónakáznak, játszanak. Persze, év közben is van alkalmuk a kikapcsolódásra: focicsapatunk van, görkorcsolya-versenyeket rendeznek, magnóznak, játszanak a hatalmas terepasztal villanyvasútjával, van tornatermünk és uszodánk, színházba és hangversenyekre járnak. A min-

„Az anyu a legjobb" — olvasható az egyik ágy díszpárnáján...

A foci is hozzá tartozik a bécsi „énekesfiúk" életéhez

dennapos énekpróbák, hangszeres gyakorlatok, fellépésre készülődések szigorú fegyelme mellett nekik is szükségük van arra, hogy gyerekként éljenek...

— És az iskola?

— Nálunk az iskola úgy működik, mint egy magánintézmény, amelynek tantervét én osztom be, ahogyan az esedékes turné kívánja. Hét hónapig tart az iskola, három hónap a turné és két hónap a vakáció, de ez azt jelenti, hogy nekik e rövid idő alatt kell annyit tanulniuk, mint más iskolák diákjainak a teljes tanév alatt. Nincs pardon: a kórusok tagjainak évente külön vizsgázniuk kell egy-egy „külső", nyilvános iskolában, hiszen amikor majd kilépnek innen, semmivel sem tudhatnak kevesebbet, mint a többi bécsi gyerek!

— A Wiener Sängerknaben eredetileg egyházi kórus volt, s most is rendszeresen énekelnek a Hofburg-kápolnában... De én már hallottam ezektől a fiúktól énekelni olyan pezsgő Strauss-polkát, hogy a „keringőkirály" is örömét lelte volna benne!

— Ha elmondom, hogy manapság miből áll egy-egy koncertünk, abból az is érzékelhető: milyen állomásokat tett meg a kórus 1498-tól napjainkig — mosolygott az igazgató. — Műsorunk első része általában egyházi ihletésű kórusművekből áll, idézve a kezdetet. A második rész mindig egy-egy félórás kisopera, jelmezes játék, amit nagyon élveznek a gyerekek, hiszen felszabadultan mókázhatnak. Elődeik körülbelül fél évszázaddal ezelőtt mutatták be az elsőt, azóta hagyománnyá vált. A fiúk egyébként gyakran fellépnek a bécsi operaház előadásain, a Varázsfuvolában, a Carmenben, a Bohéméletben. Mindig őket hívják, ha gyerekszereplő kell... Műsorunk harmadik részében klasszikus és mai világi kórusművek szerepelnek. Általában itt énekli a kórus Kodály Zoltán három művét is, az Esti dal, a Túrót eszik a cigány és a Táncnóta című alkotásokat. A zárótétel és a ráadás pedig mindig egy-egy Strauss-polka vagy -keringő!

— Általában négy évet töltenek itt a fiúk. Hová mennek tizennégy éves koruk után, amikor már megmegcsuklik a hangjuk, s mutálni kezdenek? Nem mindenki olyan szerencsés, hogy hajdani „énekesfiúból" a Wiener Sängerknaben igazgatójaként térhet vissza...

— Ez igaz! — nevetett dr. Walter Tautschnig. — Annak idején én sem hittem volna, hogy majd igazgatom a kórust, bár aki egyszer felölti a matrózos formaruhát és kiáll a közönség elé, az mindig visszavágyik... A „kiöregedett" kórustagok legtöbbje zenei iskolába megy, de sokan választanak technikai vagy más pályákat, esetleg pedagógusként térnek vissza hozzánk. Van azonban egy „öregfiúk-csapatunk"! A Wiener Sängerknaben régi tagjai a mai gyerekekkel együtt vegyeskórust alakítottak, s gyakran fújják együtt a dalt...

Somos Ágnes

KEDVES ISMERŐS

MÁRCIUS BÁCSI

A sztárok sztrádáitól messzire eső kis ösvényeket járja, betér falusi művelődési házakba, szociális otthonokba, állami gondozott gyerekekhez, iskolákban énekel rendhagyó magyarórákon, író-olvasó találkozókon asszisztál, s majdnem mindenütt eldalolja hitvallását; „az emberséghez méltó értelem, mondjátok hát, hogy nem reménytelen."

S van egy másik dal, amin a legkisebbek mindig föllelkesülnek, mert ösztönösen érzik benne egy pezsdítő induló lehetőségét: „Március, gyönyörű március, szeretlek százezer éve, ki merne utadba állni, fuss (!) március, szerelmem, érj be!"

Ezt mindig együtt éneklik Dinnyés Józseffel, akit nyilván a dal örömére Március bácsinak hívnak a gyerekek.

Amikor először hallottam egy apróságtól, hogy „délután eljön hozzánk a Március bácsi", úgy éreztem: ennél szebb nevet méa nem talált ki emberre a gyermeki fantázia.

Kedvem támadt beszélgetni Dinnyés Józseffel, megismerni a vándorénekest, aki egyébként daltulajdonosnak nevezi magát, s teszi ezt szelíd büszkeséggel, mert úgy érzi, gazdagabb minden villa-, nyaraló- és kocsitulajdonosnál.

És bátran ellenkezik a kilátástalan életérzéseket sugalló indulatokkal, meri a tagadást hirdető, divatos újhullámok áradatában kijelenteni, hogy „szégyen a szó, ha nem vigasz".

— Hogyan kezdődött?

— Mi hogyan kezdődött? A dal? A dalnak nincs kezdete és vége, együtt született az emberrel és együtt múlik el vele. Én persze nem akarom ezt az elmúlást, épp ezért hivatásomul választottam egy szerepet, amely folyton-folyvást az emberi lelkiismeret nevében énekel — mondta.

— Évente legalább kétszázötvenszer találkozik a közönséggel. Dalai mélyén erő rejtőzik, mint egy háborúellenes tüntetésben. (Ezt mások is felismerték, ezért kapta meg tavaly előtt az Országos Béketanács kitüntetését.)

Előadóestjein nem villognak szemrontó, káprázatos fények, nem tekeregnek rafinált füstgomolyok, a tömeg nem kapkod görcsös mozdulatokkal a semmi után. Ahol ő énekel, ott „fölnéz, figyel a képzelet". Van mire. Halhatatlan és élő költők gondolatait tolmácsolja a dal, ami azonban nemcsak vigasztal, ostoroz is. Ostoroz minden megalkuvást, minden hatalmi tébolytól átitatott háborús indulatot... Szóval mindent, ami béklyója lehet a tiszta, méltó emberi létnek.

Igazán szép vállalkozás ez, melynek célja nem a népszerűség, a gazdagsággal, kényelemmel kibélelt siker, hanem a szív és az értelem tartományának meghódítása.

Daltulajdonos eszperantóul így hangzik: Kontoposedanto. Ez a címe annak a műsornak is, amellyel márciusban a hazai eszperantó köröket végiglátogatja.

— Beszéli az eszperantót?

— Igen. Most nyilván azt kérdezi, mikor határoztam el, hogy megtanulom, és miért. Nos, elmondom. Közönségem soraiban voltak eszperantisták is, s közülük páran megkísérelték lefordítani néhány dalomat eszperantó nyelvre. A kész fordítást elküldték nekem, én meg hálából kazettára énekeltem. Kiderült, hogy korántsem ilyen egyszerű a dolog. Rossz volt a kiejtés, megtört a ritmus... A korrekció kapcsán jöttem össze az eszperantistákkal, s amikor a kijavított kazettát az egyik magyar küldött kivitte Augsburgba, ahol nagy érdeklődéssel fogadták, végképp elhatároztam, hogy megtanulom a nyelvet. Rájöttem, hogy az eszperantó segítségével határainkon túl is dalolhat a magyar költészet.

— A lehetőség első próbája a moszkvai VIT volt, ahol a magyar eszperantisták mellé más nemzetek fiai is leültek és figyeltek, hiszen a dal, amelyet Dinnyés József énekelt nekik, már az általuk megtalált közös nyelven szólt. Közös nyelven zengett békéért, értelemért, méltóságért, lelkierőért, őszinteségért, s elmondta azt is, ami fiataloknak és időseknek egyaránt megszívlelendő: „Újra és újra, együtt hajolva, átölelve, felemelve jutunk előre!"

Magyar Katalin

Fotó: Wagner Margit